

Cena
1,20 eiro

Nr. 8
(11 741)

Skolās joprojām drīkst likt auduma maskas

Sabiedriskās vietās no 25. janvāra jālieto tikai medicīniskās maskas vai FFP2 respiratori bez vārsta, arī pusaudžiem virs 12 gadiem, bet skolās visi – gan skolēni, gan darbinieki – var turpināt lietot auduma maskas.

Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas 2. klase vakar latviešu valodas stundā.

Izglītības iestādēm izsniegtie ne-medicīniskie (auduma) sejas aizsegi, ko valsts iepirkusi centralizēti, atbilst kvalitātes standartiem un garantē pietiekamu izelpojamā un ieelpojamā gaisa filtrāciju, informē Izglītības un zinātnes ministrija.

Bet atšķiras noteikumi skolēniem virs 12 gadiem – sabiedriskajā transportā drīkst lietot arī šīs auduma maskas, bet citās publiskās vietās jālieto medicīniskās vai respiratori. Bērni no septiņiem līdz 12 gadiem jebkur var lietot auduma maskas.

Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas direktore Valda Gaure teic, ka maskas tiek izdalītas, taču jauno vedumu vēl neesot saņēmuši, kaut tam jau vajadzējis būt pagājušonedēļ kopā ar Covid-19 testiem. Cik masku skolai paredzēts, neesot zināms. „Bērni tās nesaudzē, turklāt tās ir vairākkārt lietojamas un mazgājamas, tādēļ tiek novalkātas ļoti ātri. Liela daļa ir arī par mazu, taču tiek doti dažādi izmēri, un tad nu jāizlīdzas.”

Alsungas pamatskolas direktore Undīne Priedoliņa skaidro, ka līdz

šim problēmu neesot bijis. Bērni līdz 12 gadiem valkā auduma maskas, vecākie paši izvēloties vai nu medicīnisko, vai respiratoru no skolā pieejamā. Mācību iestāde pati iepirkusi 200 medicīnisko masku un 50 respiratoru.

Skrundas vidusskolas direktors Ainārs Zankovskis atbild, ka visi audzēkņi nēsā skolas auduma maskas, bet medicīnisko un respiratoru nevienam skolēnam neesot.

Amanda Gustovska
Lailas Liepiņas foto

Valsts meža dienesta pārveide: par un pret.

→ 2. lpp.

Kā kovidlaikā klājas nedzirdīgajiem.

→ 4. lpp.

Noslīkst vircas bedrē.

→ 4. lpp.

Izmaiņas autobusu maršrutos.

→ 4. lpp.

Atkritumi: ieradumus mainīt nav grūti.

→ 15. lpp.

Kuldīdznieks
Guntis Obodņikovs
apglezno
vinila plates.

→ 7. lpp.

Rumbas pagastā: kādas problēmas jārisina, kādas ieceres? Stāsta pārvaldes vadītāja **Lija Šēle**.

→ 5. lpp.

„Darbs man ir enerģijas avots. Idejas rodas vakaros, dažreiz naktīs. Tad ķeros pie īstenošanas. Ar cilvēku atbalstu,” saka Rendas pagasta kultūras organizatore **Sandra Gailuma**.

→ 6. lpp.

Ričards Vēvers un **Niklāvs Dvarons** tiešraidē feisbukā komentē Kuldīgas florbola un telpu futbola komandas spēles.

→ 8. lpp.

Otrdien, 1. februārī:

- Loreta Robežniece vērtē jauno novadu.
- Februāris – sveču mēnesis.
- Kultūra tiešsaistē. Efektīvi? Pieprasīti?
- Rasa Rasmane glezno.
- Arvien vairāk veģetāriešu un vegānu.

REDZĒJUMS

Spontānām idejām sakiet jā!

Amanda Gustovska

Pavisam noteikti varu sevi saukt par spontānu cilvēku. It sevišķi mums visiem grūtajā Covid-19 laikā tieši tādas idejas manu dzīvi izkrāso un piepilda tikai un vienīgi ar pozitīvām un aizraujošām emocijām. Kad jūtos nomākta vai iztukšota, vienmēr dodos pastaigā pa pilsētu vai izbraucu uz mežu vai pilsētas nomali un ļauju tābrīža izjūtām mani vadīt, nezinot, kur tās aizvedīs.

Šādas pastaigas uzlabo omu, aizved uz vēl neredzētām vietām, šķiet, jau tik ierastajā pilsētā, kur liekas: pazīstu katru stūri, katru vietni. Tomēr bieži gadās atskārst, ka tā nebūt nav. Ejot, kur deguns rāda, esmu atklājusi jaunas vietas un jaunus uzskatus. Spontānas ziņas un idejas novedušas pie interesantiem cilvēkiem, kurus jau varu saukt par draugiem. Tās aizvedušas pie tādām nodarbēm un vaļaspriekiem, kurus nebūtu atklājusi, ja pēkšņi neizdomātu pamēģināt.

„Spontānas idejas jācenšas piepildīt. Citādi neuzzināsi, kādu pieredzi dzīve tev būtu iespēlējusi.”

Par vienu no veiksmīgākajām spontānajām idejām varu nosaukt arī to, ka iepriekšējā vasarā nosūtīju darba pieteikumu *Kurzemniekam*. Pateicoties tam, esmu uzzinājusi, ka žurnālistika ir viens no maniem iespējamajiem talantiem, par kuru pat nenojautu. Agrāk avantūrās mēdzu iesaistīt arī draugus, piedāvājot aizbraukt uz kādu tikko feisbukā ieraudzītu pasākumu, uz semināru vai radošu darbnīcu, lai gan draugi vairāk ir dzīves plānotāji un bieži man atteica. Tad šķita, ka viena pati šo ideju piepildīt nevarēšu vai vienai jau nebūs interesanti, ka vienmēr vajag saukt līdzīgu kādu, ar ko izjūtās dalīties. Taču gadu gaitā spontānums ir iemācījies izbaudīt arī pašai savu kompāniju, kā diezgan sabiedriskam cilvēkam tas man bija grūti, bet – vērtīgi. Esmu ievērojusi, ka arī citi tagad mazās avantūrās iesaistās vairāk nekā iepriekš, un tas noteikti ir pandēmijas pārveidotās situācijas dēļ – negatīvisms, bailes, nomāktība ir mums apkārt, un ir tikai dabiski, ka mēģinām no tā aizbēgt un paslēpties.

Pēc savas pieredzes secinu: pēkšņas idejas izdodas un tādas noteikti jācenšas piepildīt. Citādi neuzzināsi, kādu pieredzi dzīve tev būtu iespēlējusi: kur tu atrastos, par ko domātu un ar ko nodarbotos rīt vai pēc nedēļas.

TRĪS PAR VIENU

Kā vērtējat Valsts meža dienesta (VMD) jauno reformu, par kuru nozarē strādājošie jau izteikušies, ka tā nav saprotama, ir sasteigta, pavirša un tās mērķis ir likvidēt darbavietas?

Ieguvēji būs visi

1. Aina Stašāne, VMD ģenerāldirektore:

– Mērķis ir dienestu izveidot par mūsdienīgu, efektīvu valsts pārvaldes iestādi, kas palīdz klientiem īstenot viņu likumīgās intereses, ilgtspējīgi saimniekojot savā mežā.

Reformu apstiprinājis zemkopības ministrs, un tās izstrādē piedalījušies visi vadošie VMD darbinieki, tostarp virsmežziņi. Ar jauno darba organizāciju tiks

Bez izpratnes par darbību

2. Sigita Vaivade, biedrības *Meža konsultants* vadītāja, savulaik strādājusi VMD:

– Ja salīdzina ar Lauku atbalsta dienestu, kas ir līdzīga valstiska struktūra un klientus apkalpo lauksaimniecībā, tad jāatzīst, ka VMD pēdējos gados šajā ziņā virzības uz priekšu nav bijis. Tas nav atkarīgs no mežniecībām un darbiniekiem novados, kuri strādā profesionāli, bet no augstākās vadības līmeņa, kur amatos iecelti cilvēki bez profesionālas izglītības. Tas nozarei ir liels zaudējums – cilvēks bez zināšanām šajā jomā nesaprot darbības lauku. Preses konferencē klausoties dienesta ģenerāldirektore Aina

Kļūme pašā pamatā

3. Kārlis Blūms, SIA *Sodra Latvia* mežsaimniecības eksperts:

– Sadarbojos ar trim virsmežniecībām, jo pārraugāmie meži atrodas dažādās Latvijas vietās. Man pret līdzšinējo darbu nav iebildumu. Taču nav iespējams dienestu saprātīgi reformēt, ja nemaina tās funkcijas, kas darbiniekiem jāizpilda saskaņā ar Meža likumu un Ministru kabineta noteikumiem. Visi baidās – neviens par to nerunā, jo sāktos kliegšana, ka tad privātie visus mežus nocirtīs. Tagad dienests tiek uzskatīts par vienīgo glābiņu, kas būtībā neļauj īpašniekam nocirst to, kas viņam pieder. Mēģina racionalizēt, samazinot darbinieku skaitu, kaut ko pārdalot, lai ietaupītu un varētu palielināt algas.

MANUPRĀT

Kur viņi aizgāja?

Ar interesi sāku lasīt pagaidu nodarbinātības un darbā pieņemšanas uzņēmuma *Biuro* sūtīto informāciju par šīgada tendencēm darba tirgū un ieteikumiem, kā nodrošināt uzņēmuma izaugsmi. Taču dižas jaunas atziņas neparādījās – vien jau zināmais, ka darbinieku trūkums un personāla maiņa pieaug. Arī tajos uzņēmumos, kas par spīti pandēmijai, ekonomiskajai krīzei un citām likstām, kurām nu pievienojusies šaušalīga energoresursu sadārdzināšanās, spēj ne tikai izdzīvot, bet arī samaksāt vairāk par minimālo algu. Pagājušajā vasarā Kuldīgā viesojās satiksmes ministrs Tālis Linkaits. Saruna redakcijā aizvirzījās līdz darbaspēka trūcumam teju visās nozarēs. Joprojām prātā palicis ministra teiktais, ka nez kur pazuda tie cilvēki, kuri pandēmijas pirmajā vilnī palika bez darba, tostarp pārvaldījumu jomā. Kad atsākās lidojumi un darbu atjaunoja viesmīlības uzņēmumi, daudzi atbrīvotie atpakaļ vairs nenāca. Kur viņi aizgāja? Pabalsti taču nav mūžīgi, turklāt bezdarba līmenis nav būtiski audzis arī vakcinācijas prasības dēļ.

Daina Tāfelberga

risinātas vairākas problēmas, piemēram, trūkst objektīvas un vienādas attieksmes pret klientiem visās struktūrvienībās, lēmumi ir ietekmējami, darbinieku noslodze nav vienmērīga. Uz tām norādījuši gan mūsu darbinieki, gan partneri un klienti.

Pārmaiņas veidojam tā, lai uzdevumus izpildītu pilnvērtīgi, iekļaujoties valsts finansējumā. Saglabājot pašreizējo darba organizāciju, ik gadu papildus būtu

Stašānes atbildes, jāsecina, ka viņa to nepārzina. Vērtējot situāciju, veidojas pārlicība, ka vadība ar padotajiem nekomunicēja. No malas liekas – reforma modelēta slēgtā kabinetā, neizprotot reālo situāciju. Dienests ir pelnījis kvalitatīvas, uz ekonomiskiem rādītājiem balstītas pārmaiņas, kurām turpmākajā darbā būtu nozīme – ieguvums visiem: darbiniekiem, meža īpašniekiem un citiem klientiem. Šobrīd izskatās, ka reforma veidota ķeksīša dēļ.

Atceros laiku, kad ģenerāldirektors bija Jānis Kinna. Arī tolaik reformu nebija viegli uzreiz pieņemt – kā jebkuras

Manuprāt, var ietaupīt, noņemot nevajadzīgās funkcijas, kas brīžiem noved absurdas situācijās. Piemērs: man kā meža īpašniekam reizi 20 gados jātaisa inventarizācija. To drīkst darīt sertificēts pakalpojuma sniedzējs. Inventarizācija jāiesniedz meža dienestā, un mēneša laikā mežzinis var izteikt pretenzijas, ja pēc likuma smalki izstrādātajā dokumentu mapē kaut kas nepatīk. Taču izrādās, ka pēc kāda laika mežzinis paša apstiprināto inventarizāciju tomēr var ignorēt: brukt, pārbaudīt katru bērzu, ieurbt tajā, lai noskaidrotu, vai tik koks nav gadu jaunāks, nekā norādīts. Tas ir lieki, jo atbildīgs ir un sodu saņems meža īpašnieks, kas nav ievērojis likumu. Bet mūs pārbauda gan pirms, gan pēc ciršanas un arī tās laikā.

vajadzīgi aptuveni četri miljoni eiro. Būtiski, ka darbinieku skaitu nav paredzēts samazināt mehāniski, proti, atlaist pēc darba devēja iniciatīvas. Ieguvēji būs visi: varēsim būtiski ātrāk izdot lēmumus, nelabvēlīgi lēmumi iestādē tiks apstrīdēti tikai vienu reizi, klientus apkalposim pēc vienota standarta, nākotnē visus pakalpojumus varēs pieprasīt un saņemt digitāli. Visas līdzšinējās mežniecības saglabāsīm.

pārmaiņas. Taču viņam bija objektīvs skatījums ar mērķi uzlabot dienesta darbu un pakalpojumus klientiem. Viņš pirms reformas apbraukāja katru mežniecību, iedziļinājās struktūrā, tikās ar cilvēkiem, līdz ar to izprata, kur un ko mainīt, lai ekonomētu un vienlaikus uzlabotu. Pašreizējā reforma tāda neizskatās.

Daudz svarīgāk būtu izvērtēt, cik racionāli izmantoti VMD līdzekļi, jo reizēm mežzinis brauc pārbaudīt zema jeb nebūtiska riska darbības, lieki tērējot valsts resursus. Dienesta darbinieki būtu jānodrošina ar jaunāko tehniku, lai lēmumus pieņemtu ātrāk un efektīvāk.

Valsts atteicās privātos mežsaimniekus atbalstīt, sniedzot tiem konsultācijas, mācot. To tagad dara biedrības un kooperatīvi. Valstij ir tikai jāpārslēpjas kontroles uzdevumos. Šādu mēģinājumu dzīvās dabas procesus ielikt kaut kādos rāmjos es atļausos nosaukt par padomju atraugām. Turklāt 25 gados, kopš strādāju privātajā struktūrā, nav dzirdēts, ka par Meža likuma normatīvu pārkāpumiem daudzi būtu notiesāti.

No laikiem, kad strādāju Valsts meža dienestā, man ir daudz labu draugu, kas tur vēl turas. Žēl, ka viņiem jātērē laiks un mūsu kopējā nodokļu nauda, darot iracionālas un nevajadzīgas lietas.

Daina Tāfelberga

FOTOKOMENTĀRS

Jau...

Sniegarozes attaisno nosaukumu.

Lailas Liepiņas teksts un foto

RUNĀ SPECIĀLISTS

Kam pienākas mājokļa pabalsts

Madara Brūkle,
Kuldīgas novada
sociālā dienesta
sociālās palīdzības
nodaļas vadītāja

Lai aprēķinātu mājokļa pabalstu, sociālais dienests aicina atkārtoti pie mums vērsties atsevišķi dzīvojošos cilvēkus pensijas vecumā, atsevišķi dzīvojošos, kam ir invaliditāte, un ģimenes, kurās ir tikai cilvēki pensijas vecumā vai ar invaliditāti, ja pēc pagājušā gada 1. jūlija mājokļa pabalsts tika atteikts, jo mainījās valstī noteiktā aprēķināšanas kārtība un palīdzība vairs nepienācās.

Šīm grupām no 1. janvāra līdz 31. maijam ieviesti labvēlīgāki nosacījumi. Atsevišķos gadījumos mājokļa pabalsta saņemšanai māsaimniecības joprojām neatbilst, taču prakse liecina, ka vairumam cilvēku ar ienākumiem līdz 300 eiro lēmumi ir pozitīvi.

Mājokļa pabalstu aprēķina katrai māsaimniecībai, ņemot vērā ienākumus, cilvēku skaitu, valstī noteikto garantēto minimālo ienākumu, mājokļa izdevumus (nepārsniedzot noteiktās normas) un kvadrāturu. Šo pabalstu var saņemt tāda ģimene, kura dzīvo savā īpašumā vai īrētā mājoklī, ja dzīvesvieta tur ir deklarēta.

Lai pabalstu aprēķinātu, dodoties pie sociālā darbinieka, līdz jāņem dokumenti par ienākumiem (konta pārskats par trim pilniem iepriekšējiem mēnešiem) un dokumenti, kas apliecina pēdējā mēneša maksājumus par mājokli, – rēķini, kuros redzami patēriņa rādītāji un maksa par dzīvojamo telpu (īri), apkuri, ūdeni, kanalizāciju, elektroenerģiju, dabasgāzi, asenizāciju, atkritumiem, telefonu, internetu, ūdensskaitītāju ierīkošanu un verifikāciju, kā arī citi izdevumi par mājokli.

Tā kā valstī izsludināta ārkārtējā situācija un iedzīvotāju pieprasījums pēc pabalsta aprēķina ir liels, konsultācijas notiks tikai pēc pieraksta. Pieteikties pa tālr. 63350600 un 63320213.

Ēkas atjaunot un pārbūvēt būs vienkāršāk

No 1. marta stāsies spēkā grozījumi ēku būvnoteikumos, kas ēku vai to daļu atjaunošanas un pārbūves saskaņošanu vienkāršos, būvniecību padarot efektīvāku, kā arī mazinot administratīvo slogu un izmaksas.

Ēkas būvniecību varēs ierosināt ar paskaidrojuma rakstu vai būvniecības iesniegumu, atsakoties no apliecinājuma kartes. Turpmāk ar paskaidrojuma rakstu varēs ierosināt arī otrās un trešās grupas ēkas atjaunošanu (iepriekš bija vajadzīga fasādes apliecinājuma karte un būvatļauja) un nojaukšanu. Atjaunošana ietver gan darbus fasādē (iepriekš bija ietverti fasādes apliecinājuma kartē), gan pašā ēkā vai tās daļā. Trešās grupas ēkas nojaukšanu ar paskaidrojuma rakstu (iepriekš vajadzēja būvatļauju) varēs ierosināt neatkarīgi no tā, vai ārējie inženiertīkli otrās grupas ēkas nojaukšanai ir vai nav atslēgti.

Ieviesta jauna procedūra – paziņojums par būvniecību, kas būtu piemērojams vairākos gadījumos, kad būvdarbiem nevajag būvvaldes funkcijas pildošas institūcijas atļauju, bet tos var darīt pēc būvspeciālista (būvkomersanta) izstrādātas dokumentācijas vai – atsevišķos gadījumos – pašā ierosinātāja izstrādātas dokumentācijas. Piemēram, pirmās grupas ēkas nojaukšana vai otrās grupas palīgēkas nojaukšana, palīgēkas, kas

atbilst mazēkai, būvniecība vai novietošana ārpus pilsētas privātā teritorijā.

Vēl viena jauna procedūra – vienkāršota pārbūve. Tad, kad vajadzēs nelielas izmaiņas otrās vai trešās grupas ēkā vai tās daļā, piemēram, telpu grupas pielāgot jaunam lietošanas veidam, kas paredz ierīkot jaunu durvju ailu nesošajā konstrukcijā (sienā vai fasādē), to varēs izdarīt atvieglotā kārtībā ar paskaidrojuma rakstu. Saskaņošana būs ātrāka, un tas samazinās izmaksas. Tas attieksies arī uz tiem gadījumiem, kad otrās vai trešās grupas ēkas ieejā jāierīko panduss.

Lai nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā nodrošinātu aktuālus datus par ēkām un telpu grupām, kā arī cilvēkiem ērtākus pakalpojumus, kas ļaus ietaupīt laiku, ēku būvnoteikumi papildināti vēl ar citiem gadījumiem, kad būvniecības iesniegums vienlaikus uzskatāms par iesniegumu ierosināt ēkas vai telpu grupas datu reģistrāciju vai aktualizāciju minētajā sistēmā. Tāpat precizēti punkti, kā tiek pagarināta būvatļauja, ja pārsniegts maksimālais ilgums, kas ir pieci vai astoņi gadi.

Detalizēti ar grozījumiem Ministru kabineta noteikumos nr. 529 *Ēku būvnoteikumi* var iepazīties vienotajā tiesību aktu projektu portālā: tapportals.mk.gov.lv.

Dora Pļavniece

MUMS RAKSTA

Kovida dēļ tiek kavēts pasta darbs

Pastiprinoties pandēmijas ietekmei arī uz *Latvijas Pasta (LP)* darbību, patlaban slimo vairāk nekā 130 darbinieku, kuri sniedz pakalpojumus un piegādā sūtījumus, kavēts ir 85 nodaļu darbs un piegāde visā valstī.

Daļai nodaļu mainīts darbalaiks, vēl vairākas uz laiku tiks slēgtas, funkcijas nododot tuvākajām nodaļām, kurās darbaspēka vēl pietiek.

Visvairāk ietekmēta ir darbība Rīgā, Zemgalē un Kurzemē. Lai panāktu maksimālu darbinieku un klientu aizsardzību, LP ieviesis stingrākus noteikumus, tas nozīmē arī maiņu darbu un pakāpenisku, nevienmērīgu piegādi, kas iepriekš paredzētajā termiņā var neiekļauties. Nodrošinot distanci starp pastniekiem, viņi uz darbu nāk pēc īpaša grafika: daļa sāk darbu no rīta ierastajā laikā, daļa – stundu vai divas vēlāk atkarībā no nodaļas, kad

pirmā maiņa jau būs piegādē, tā novērot lielāku grupu saskarsmi. Jaunie darbinieki – pastnieki vai nodaļu operatori – tiek apmācīti darba gaitā, un tas rada lēnāku apkalpošanu un sūtījumu piegādi. Piemēram, jaunajiem pastniekiem katrā vietā rekordīsā laikā jāizprot adresācijas sistēma, kas bieži ir sarežģīta un nepārskatāma, savukārt nodaļu darbiniekiem jāapgūst visi pakalpojumi – sākot ar sūtījumu noformēšanu un beidzot ar naudas pārvedumiem. Pastnieku darbu daudzviet apgrūtina neizfūrēti ceļi un neatbilstošas vietās izliktas, nepareizi noformētas, neidentificētas pastkastītes, bet dažkārt to nav vispār. Informācija par nodaļu darbalaika maiņu: www.pasts.lv/lv/privatpersonam/noderigi/pasta-nodaludarbalaiks. Dati tiek regulāri atjaunoti.

Gundega Vārpa,

LP ārējās komunikācijas vadības daļas vadītāja

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā vērtējat to, ka vairs nedrīkst valkāt auduma maskas? Vai ierobežojumi, jūsuprāt, vajadzīgi stingrāki?

Skaidrīte Sprīnģe, pensionāre:

– Man auduma masku nekad nav bijis – nēsāju tikai medicīniskās. Jā, vajadzētu stingrāk. Nesapratu valdības rīcību, ap Jaungadu ierobežojumus mīkstinot, jo varējām paciesties. Tas ir iemesls, manuprāt, kādēļ Latvijā saslimstība ir tik

liela. Arī skolās vairāk slimo, un vajadzētu bērniem kādu laiku atkal mācīties attālināti, bet, kā tas būs, es nezinu. Mazdēls mācās arodskolā. Jautāju, kā iet pa skolu. Viņš saka: arodu attālināti iemācīties nevar, varbūt matemātiku vēl var, bet arī to ir grūtāk apgūt. Ja visu labi pārzini, tas ir citādi, bet, kam iet grūtāk, attālināti tomēr neiemācīsies.

Linda Paulauska, skolotāja, ārštata žurnāliste:

– Man ir vienalga, kādu masku nēsāt. Varbūt skaistāks ikdienas aksesuārs liekas auduma maska, bet man tas neko nemaina. Medicīniskās maskas un respiratori noteikti aizsargā vairāk, tādēļ neprotēstēju.

Domāju, ka skolām vajadzētu stingrākus ierobežojumus. Strādāju arī skolā, drīz būs jāatgriežas darbā, un jau ar šausmām skatos uz skolēnu saslimstības rādītājiem. Iespējams, mācības vajadzētu attālināt. Droši vien, ja skolēns būtu mans bērns, es tā neteiktu, bet kā pedagoģe uzskatu, ka tas vajadzīgs. Bieži dzirdu, ka kolēģi viens pēc otra ir karantīnā. Saprotu: ja aiziešu strādāt, arī es drīz varēšu sēdēt karantīnā.

Kaspars Zalkovskis, būvniecības inženieris:

– Auduma maskas, manuprāt, ir labākas nekā medicīniskās. Bet vai ir pareizi, ka mums visu laiku ir masku balle? Domāju, ka ne. Stingrāk gan neko nevajadzētu.

Skolās agrāk bērniem bija gripas sezona, viņi tāpat slimoja, bet *lokdaunu* gan nebija. Tagad ar kovīdu, šķiet, situācija ir vēl smagāka nekā agrāk, bet nedomāju, ka mācīties vajadzētu attālināti.

Maija Jansone, kuldīdz-niece:

– Vai auduma maskas kaut ko deva? Tikai tik daudz, lai otram neuzšķaudītu, bet domāju, ka pārsvarā tās aizsardzību nedod. Respiratori gan,

iespējams, pasargā, un ar tiem ir vieglāk elpot. Medicīniskās ļoti ātri var pieelpot, un tās svīst, bet kaut kādu aizsardzību jau dod. Galvenais ir sargāties pašiem. Domāju, ka mums jāiemācās ar šo situāciju sadzīvot un jāuzmanās, jo tas, ka šī slimība (kovīds – red.) tik ātri nebeigsies, ir skaidrs. Ierobežojumi cilvēkus iedzen tādā kā stresā, viņi kļūst neiecietīgi, tāpēc vajadzētu ar šo situāciju ļaut sadzīvot.

Madara Maija Mančinska, studente:

– No medicīniskā viedokļa nemācēšu komentēt, bet, manuprāt, tas nav slikti, jo auduma maskas cilvēki īsti nemazgāja – nēsāja vienas un tās pašas, tādēļ aizsardzība nebija tik liela. Es nēsāju respiratoru, ar to ir vieglāk elpot, nav tik tuvu mutei un degunam. Galvenais, lai cilvēki

gan respiratorus, gan medicīniskās maskas nēsā pareizi un nenēsā vienas un tās pašas, bet maina. Es strādāju skolā, un tur visu laiku iet uz riņķi jautājumi: kad es būšu kontaktpersona, kad nebūšu, ko darīt, ja pēkšņi esmu. Labāk, ja būtu skaidrība, vai nu skola ir *lokdaunā* vai nav. Tajā pašā laikā jau tik ilgi tā dzīvojam, un nav vienas receptes, kā darīt pareizāk. Katram jādomā par savu veselību, jābūt piesardzīgam.

Anita Feldberga-Tamsone, māsaimniece:

– Varējām turpināt nēsāt auduma maskas, jo man šķiet, ka aizsardzības ziņā tās ir tādas pašas kā medicīniskās. Valdībai vienkārši kaut kas jāizdomā, lai rodas sajūta, ka tā mūsu labā ko dara. Auduma maskas ir smukākas, personiskākas. Lai gan medicīniskās ir vienreizlietojamas, zinu,

ka cilvēki ar tām pat dalās. Auduma maska ir individuāla – to nevienam nedosi. Stingrākus ierobežojumus vajadzētu bērniem skolās, jo, cik lasīju, tagad puse no saslimušajiem ir bērni un jaunieši – vajadzētu uz nedēļu, divām attālinātās mācības. Principā tā ir vienīgā vieta, kur vēl var inficēties.

Amanda Gustovska, Lailas Liepiņas foto

Reisu atjaunos, citas pārmaiņas nav lielas

Tiks atjaunots autobusa reiss maršrutā Kuldīga–Gudenieki–Vārpa. Tās ir būtiskākās pārmaiņas mūsupusē, par ko spriests Sabiedriskā transporta padomes sēdē.

BEIDZOT SADZIRDĒJA

Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) sabiedriskā transporta nodaļas vadītāja Vaira Brūdere norāda, ka tik drīz tas gan nenotiks – paies vismaz mēnesis. Pašlaik autobuss maršrutā Kuldīga–Vārpa kursē darbdienu skolēnu mācību laikā. To izmanto Gudenieku ļaudis, bet visvairāk – basenieki, jo tas ir vienīgais sabiedriskais transports, kas ved caur Basiem. Kādreiz brauca arī sestdienās, bet taupības dēļ reiss tika slēgts. Turklāt tagad no rītiem

turpceļā tas dodas t.s. tehniskajā režīmā – pieturās nepiestājot un pasažierus neuzņemot. Iedzīvotāji ne reizi vien izteikuši neapmierinātību, par to rakstījis *Kurzemnieks*, jau pērn ruden KPR vērsās padomē ar iesniegumu. Tagad tas atbalstīts.

V.Brūdere piebilst, ka, visticamāk, autobuss sestdienās atsāks braukt martā. Tad arī rosigāks būs Kuldīgas tirgus, kas lauku ļaudīm ir būtisks galamērķis. Vēl priecīga ziņa: turpceļā uz Gudeniekiem autobuss autoostā pasažierus uzņems un pieturās pietās. Tā kuldīdznieki varēs no rīta pirms septiņiem aizbraukt pie radiem vai citās darīšanās un pēcpusdienā ar otru reisu pēc četriem atgriezties pilsētā. Patlaban sabiedrisko transportu izmanto

maz cilvēku, skolēnus neskaitot. „Beidzot sapratuši, ka pandēmijas laikā bez nopietnas vajadzības nevajag braukt,” tā speciāliste. „Protams, pārvadātājam tas nav izdevīgi, valstij jādod, tāpēc daudzi maršruti tiek slēgti. Arī šī reisa pastāvēšana pēc atjaunošanas būs atkarīga no pasažieru skaita.”

BRAUC SKOLĒNI

Vēl nelielas izmaiņas ir maršrutā Skruna–Kuldīga (autobuss atiet darbdienu 15.35), no 1. februāra pieturā *Raņķi* tas pietās dažas minūtes vēlāk – 15.55 (līdz šim 15.48). Šo reisu pārsvārā izmanto skolēni, un tas darbojas tikai mācību laikā. Vajadzēja izpildes laiku pagarināt, jo sistēma nespēj uzreiz atpazīt braukšanas talonus. Mācības skolās notiek

klātienē, un grafiks tiem autobusiem, kas pārvadā skolēnus, netiek mainīts.

ATGĀDINA PAR MASKĀM

Arī sabiedriskajā transportā, taksometros un citos pasažieru komercpārvadājumos ar vieglo transportu no 25. janvāra jālieto respiratori bez vārsta vai medicīniskās maskas, spēkā paliek visas iepriekšējās drošības prasības. V.Brūdere skaidro, ka šoferim nav pienākuma to kontrolēt, bet viņš drīkst aizrādīt. Pilsētniekiem šī norma nevarētu radīt neērtības – pirms brauciena maskas nopērkamas arī autoostā. Taču lauku iedzīvotājiem tādu iespēju nav. Tāpēc laikus jānodrošinās, lai pieturā neatklātos nepatīkams pārsteigums, ka

maskas nav un nopirkt nevar, jo pārvadātāji tās netirgo.

PĀRBAUDĪJUMI UZ CEĻA

Latvijas sabiedriskā autobusa pārstāve Liene Rudzoga piebilst, ka pārdot maskas autobusus nav plānots. Šoferi jau tā noslogoti: viņiem jātirgo biļetes, jāpārbauda apliecību derīguma termiņš tiem, kam pienākas maksas atvieglojumi. Galvenais uzdevums – nodrošināt, lai pasažieri norādītajā laikā droši nokļūtu galamērķī. Šajā ziemā vētras laužo koku, puteņu un netīrīto ceļu dēļ tas bijis liels pārbaudījums. Citviet autobusi iekļuvuši bīstamos satiksmes negadījumos. Mūsupusē, par laimi, tādu nav bijis, tikai dažī reisi kavējušies.

Daina Tāfelberga

Nedzirdīgajiem saziņa ir vissvarīgākā

„Invaliditātes dēļ viņi jau tā ir ļoti noslēgti savā kopienā, un viņiem grūti integrēties sabiedrībā. Ja iesēdēsies mājās, tas būs vēl sliktāk,” atklāj Latvijas Nedzirdīgo savienības Kuldīgas reģionālās biedrības surdotulce Žanete Škapare.

Viņa norāda, ka nedzirdīgajiem saziņa ir vissvarīgākā, tāpēc vajag ik pa laikam citam citu satikt, lai apmainītos viedokļiem un parunātu, kas notiek pašvaldībā, Latvijā un pasaulē.

Pašlaik biedrība galvenokārt strādā attālināti, kā arī rīko dažādas nodarbes zaļajā režīmā. Svarīgākās ziņas pie biedriem nonāk sociālajās vietnēs ar video palīdzību. Tā nedzirdīgie tiek informēti par jaunumiem. Ž.Škapare stāsta, ka vasarā, kad varēja rīkoties brīvāk, kopā devušies pārgājienos un ceļojumi. Šogad notikusi viena psihologa lekcija, vingrošana un nūjošana. Biedri bez maksas apmeklēja Kuldīgas baseinu.

Ž.Škapare atklāj, ka par darbību zaļajā režīmā biedriem ir dažādas izjūtas: „Protams, nav vienkārši – viedokļi ir atšķirīgi.

Vieni ir dusmīgi, ka nedrīkst apmeklēt klātienē pasākumus, jo viņi nav vakcinēti. Mēģinām skaidrot, ka tāda ir situācija valstī un tāds ir likums, kas jāievēro, un mēs nevaram to pārkāpt. Ir saprotoši cilvēki un tādi, kas nav saprotoši. Tas ir mūsu pašu un klientu drošībai, tāpēc strādājam tikai zaļajā režīmā. Tiem, kuri nav vakcinēti vai pārslimojuši, diemžēl ir iespēja sazināties tikai attālināti un pakalpojumus saņemt tā.”

Biedrība priecājas, ka pašvaldībai piešķirta Labklājības ministrijas atzinība par iekļaujošas un piekļūstamas vides izveidi Kuldīgas vēsturiskajā daļā, kas paveikta Jelgavas ielas atjaunošanas laikā. Ž.Škapare norāda, ka sadarbība ar pašvaldību ir vērtīga – tās projektu konkursos var saņemt atbalstu gan biedrības darbībai, gan kultūras, gan sporta norisēm. „Bieži vien mūsu telpas ir nelielas. Ja jāriko pasākumi, kuros vajadzīgas plašākas, dome vienmēr nāk pretim,” secina Ž.Škapare. Pēdējā laikā cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem aktuāla kļuvusi informācijas pieejamība.

Katru gadu septembrī biedrība rīko konkursu *Labākais sēņotājs*. Visi dodas uz mežu pie Nabes ezera, kur pirms trīs stundu ilgas sēņošanas tiek nosvērti trauki. Pēc tam konkursa dalībnieku salasītās sēnes nosver un notiek čaklākā lasītāja apbalvošana.

Biedrību iepriecina tas, ka feisbukā pašvaldības kontā arvien biežāk parādās video, kuriem apakšā ir titri, līdz ar to arī nedzirdīgi cilvēki uzzina runātāja teikto.

Bet kaut ko plānot ir grūti ierobežojumu dēļ, saka Ž.Škapare. „Biedrībai šogad būs 70 gadu

jubileja. Mēs to organizēsim, ja apstākļi ļaus, bet tagad esam piesardzīgi. Jau otro gadu atliekam mākslinieciskās sadarbības festivālu. Plānā ir, bet, kā būs, tad redzēsim.”

Kristīne Āboliņa
Biedrības arhīva foto

Jaunais pavārs iekļūst pusfinālā

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma skolotājas Daces Šēnas audzēknis Aleksis Neimanis jauno profesionāļu konkursa *Skills Latvia** pusfinālā, sacenšoties ēdienu gatavošanā, starp desmit dalībniekiem ieguvis visaugstāko punktu skaitu.

Kuldīgas tehnikuma topošais pavārs Aleksis Neimanis konkursā *Skills Latvia*.

25. un 26. janvārī noskaidroti seši labākie topošie pavāri, kuri aprīlā beigās varēs startēt finālā. Galvenā uzdevuma *Virtuve bez atkritumiem* ideja – izejvielas sadalīt proporcionāli, lai neveidotos pārpalikumi. Konkursantiem dotas sešas stundas, lai pagatavotu siltās uzkodas, pamatēdienu un desertu. Uzdevums iekļāva arī obligātās sastāvdaļas, piemēram, siltajās uzkodās vajadzēja izmantot biežpienu, griķu miltus, kolrābi, ķirbi un vistu olas. Uzdevumam *Aklā degustēšana* dotas 20 minūtes, lai atpazītu desmit Latvijas produktus.

Skills (angļu val.) – prasmes
Dora Pļavniece
KTTT arhīva foto

NO LIKUMSARGU IKDIENAS

Viltus izsaukums par miesas bojājumiem

Stāsta Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste Madara Šeršnova.

No 20. līdz 26. janvārim Kuldīgas iecirkņa darbinieki reģistrējuši 14 ceļu satiksmes negadījumus, vienā ir cietuši. Tas notika 25. janvārī Kurmāles pagastā. Vadītāja neizvēlējās atbilstošu ātrumu, viņas auto nobrauca no apledojuša ceļa un apgāzās. Traumas guva pati braucēja. 20. janvārī kāds vadītājs Kuldīgā, Sūru ielā, ar savu spēkratu uzbrauca ceļa zīmei. Vēl šajā dienā Graudu ielā smagais auto sabojāja apgaismes stabu. Kurmāles pagastā un Kuldīgā pieķerti divi dzērājšoferi.

24. janvārī policija saņēma ziņu, ka Skrundā pie veikala kāds vīrietis uzvedas agresīvi. Pārdevēja pastāstīja, ka vīrietis bijis pamatīgā dzērumā, lamājies un traucējis strādāt. Vainīgo

policija sastapa netālu no veikala. Savu rīcību vīrietis skaidroja ar to, ka pārdevēja atteikusies pārdot viņam alkoholu. Sākts administratīvais process. Policijas palīdzība bija vajadzīga arī Vārmas iedzīvotājiem. Konflikts starp vīrieti un sievieti izcēlās 22. janvārī, un sieviete paziņoja, ka viņai nodarīti miesas bojājumi. Policisti sastapa sievieti acimredzamā reibumā – izelpā 3,15 promiles. Viņa skaidroja, ka jau kuru reizi šķiras no vīra, notiekot mantas dalīšana un vīrs aizgājis ar atslēgu. Vizuālus miesas bojājumus policija nemanīja, un no medicīniskās palīdzības sieviete atteicās. Kopā ar likumsargiem viņa devās sastapt vīru, kurš arī bija dzēris. Atslēgu viņš atdeva, un vairāk pretenziju sievietei nebija. Ir sākts process par viltus izsaukumu, jo sākotnēji sieviete apgalvoja, ka viņai nodarīti miesas bojājumi, kaut tādu nebija.

No vircas bedres izceļ bojāgājušo

26. janvārī ap 12.30 Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests no Valsts policijas saņēmis izsaukumu uz Alsungu, un īsi pirms vieniem no vircas bedres izcelta bojāgājusi sieviete. Viņa nodota policijai.

Tās pārstāve Madara Šeršnova apstiprina, ka bijis izsaukums uz kādu Alsungas pagasta saimniecību, jo grāvī iekritusi sieviete. Kad viņa izcelta, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests sievieti apskatījis: vardarbības pēdas nav atrastas, konstatēta nāve. Alsungas pagasta pārvaldes vadītāja Santa Kreičmane sīkāk par notikušo pagaidām pastāstīt nevarēja, jo uzzināja to no *Kurzemnieka*.

Darinās skaistumlietas

Arī šajā gadā turpinās tikšanās radošajā darbnīcā.

2. februārī 10.15 Ventas ciema *Bukaišos* tiks gatavotas dažādas skaistas lietas: brošas, citas rotas, interjera dekori utt. „Materiāli būs, un nodarbināsim ir bez maksas, bet tām jāpiesakās,” informē kultūras organizatore Baiba Rozevska. Dalībniekiem būs jāuzrāda Covid-19 sertifikāts.

Pārsteidz mainīgā ziema

Kā veicies pagastā pērn un kādi jaunumi gaidāmi šogad, jautājām pārvaldes vadītāji Lijai Šēlei, kura pārvaldē strādā kopš 2009. gada.

Reizēs, kad *Kurzemniekā* jāraksta par ceļiem, visi teic: „Zvani Lijai – viņa zinās labāk.” Par šo frāzi gardi pasmejamies, un vadītāja saka: „Neviens cits negrib to darīt – ielika mani par projektu vadītāju visa novada pagastu autoceļiem.”

Kādi kopumā ir lauku ceļi?

Nevar teikt, ka būtu paši sliktākie. Tos sliktākos mēģinām pamazām savest kārtībā. Lēnām, bet darbi uz priekšu iet. Arī šogad prioritāriem gatavosim projektus, rīkosim iepirkumus un ņemsim aizņēmumu.

Bet kuras lietas Rumbas pagasta darba kārtībā ir numur viens?

Gads sācies ar pamatīgiem sniegiem. Iepriekšējie divi gadi bija mierīgi. Šogad sniega tīrīšanai vien iztērēti vairāk nekā 8000 eiro. Bet ziema nav beigusies – priekšā vēl februāris. Tas nozīmē, ka naudas ceļu uzturēšanai vasarā būs mazāk. Kopējā nauda greiderēšanai, bedrīšu lāpīšanai, pļaušanai ir vairāk nekā 40 tūkstoši eiro.

Kas aizvadītājā gadā izdevās, un kas ne?

Priecājos, ka izdevās pagastā sakārtot ceļus. Ir uzklāta dubultā virsma ceļam uz Riežupes smilšu alām. Mežvaldes ciemā salabota Kalnmuižas iela.

Bija sākts pagastmājas *Atvasītes* remonts. Sadarbība ar būvuzņēmumu *Nejss* (no Ogres – red.) bija neveiksmīga – darbi negāja uz priekšu, firma te visu izdemolēja... Izdevās līgumu ar to lauzt. Šobrīd darbs atkal notiek, jo atkārtotā iepirkumā uzvarēja *Pretpils* (no Talsu novada – red.) Bija divi iepirkumi: pirmais par avārijas seku novēršanu, lai ēka neaizietu postā, otrs – par atliktajiem darbiem. Nu viss rit uz priekšu: jau nomainīts jumts, sakārtota apkure, tagad maina logus. Pēc remonta *Atvasītēs* atkal vienviet būs pagasta pārvalde, bibliotēka un doktorāts.

Rotaļlaukumi mums ir sen, un vajadzētu tos papildināt ar modernākām ierīcēm. Bet būs jāpagaida, jo novadā koleģiāli vienojamies, ka priekšroku dosim tiem pagastiem, kam rotaļlaukumu vispār nav.

Tagad gaidām, kad pašvaldība par ceļiem lems, kāds

„Pērn bija iecerēts uzlabot stāvlaukumu pie pagasta pārvaldes, bet, tā kā tur notiek remonts, šis darbs palika neizdarīts,” skaidro Rumbas pagasta pārvaldes vadītāja Lija Šēle.

finansējums būs katram pagastam. Ceru, ka varēs turpināt pa posmam atjaunot, jo ar autoceļu fonda naudu tikai var knapiņties. Pagājušajā gadā sākām un šogad pabeigsim darbu ceļa posmā Veldze–Zeltkalni, pērn paspējām nomainīt divas caurtekas un noņemt apaugumu, šogad uzbūvēsim desmit centimetru minerālgrunts kārtu.

Cik kilometru kopā iznāk?

Salīdzinot ar vecā novada pagastiem, mums ir vislielākais ceļu tīkls, un kopā ar ielām tas ir simts kilometru. Tagad vēl izskanējusi informācija, ka *Latvijas Valsts ceļi* grib atdot savus – mēģina no reģionālajiem ceļiem tikt vaļā. Tāda esot valsts politika.

Cik iedzīvotāju ir pagastā?

Ap 1700. Pēdējos gados skaits ir samazinājies. Pilsētas tuvums ietekmē to, ka daudzi izmanto sportošanas iespējas pilsētā, apmeklē tur arī koncertus, citus pasākumus. Kad

bija lauts, pagasta kultūras un sporta organizatore vasarā rīkoja pasākumus. Skaists koncerts bija arī Ziemassvētkos. Zaļajā režīmā notika vingrošanas nodarbināšana, ko pašvaldība iedzīvotājiem piedāvāja bez maksas. Tās apmeklēja no astoņām līdz desmit dalībniecēm.

Vai dzīvojamais fonds ir pietiekams?

Nē, dzīvokļus cilvēki meklē visu laiku. Arī pārvaldei zvana un jautā par brīvajiem dzīvokļiem, mājām. Pašvaldība piešķir pēc saistošajiem noteikumiem. Tie, kuriem bijis ilgtermiņa nomas līgums, tagad steidz izmantot pēdējo iespēju – mājokli privatizēt. Pēc 2025. gada būs terminētie līgumi. Tas nozīmē: ja cilvēks neatbildīs tādām statusam, ka viņam var piešķirt pašvaldības dzīvokli, no mājokļa var izlikt. Šurp pārceļas arī ģimenes no Rīgas, bet tās īpašumus iegādājas no saimniekiem.

Kāda pagastā ir darba vide?

Mums vairs nebūs algoto pagaidu sabiedrisko darbu, jo pagastā ir uzņēmumi, kuros trūkst strādnieku. Līdz šim pagaidu darbos strādāja viens cilvēks, palīdzēja sētniekam. Tas nav tikai pie mums vien – tā ir daudzviet. Visam novadam iedalīts ap 20 vietu.

Vienu darbinieku vajadzēja atbrīvot, jo tas nevēlējās vakcinēties. Pārējie darbinieki ir potējušies. Pagastā ir arī antivakseri: kļiedza uz mums, lai viņiem nezvanām un uz poti neaicinām. Kad valstī nolēma, ka veikalos pārsvarā varēs iet potētie, uzrādot sertifikātu, tad daļa ātri aizgāja potēties.

Ar ko Rumbas pagasts var lepoties?

Ar visapmeklētāko objektu – Riežupes smilšu alām. To saimniece Inese Štofregena vienīgā pateica paldies par ceļu. Pārsvārā dzird tikai kliegšanu, piemēram, par to, kāpēc ceļu nelabo Rumbeniekos, kāpēc tas nav kā pirmais izvirzīts. Jā, ir palicis viens posms, bet to labosim, kad būs nauda.

Vēl domājam par pagasta ģerboni: visiem jau ir, mums tik vēl nav. Spriežam par pagastam raksturīgāko. Kad būs varianti, dosim apspriešanai iedzīvotājiem.

Lasītprieks nerimst

Rumbas pagasta bibliotēkā nepilnus divus mēnešus strādā jaunā bibliotekāre Sigita Irša. Viņa gan piebilst, ka ir tikai uz pagaidu laiku, kamēr iepriekšējā darbiniece ir dekrēta atvaļinājumā.

Rumbas pagasta bibliotekāre Sigita Irša: „Arī pati daudz lasu. No studiju laikiem mana lielā mīlestība ir klasika, un vēl ir garš saraksts ar grāmatām, kas nav izlasītas. Cenšos apgūt arī jaunāko literatūru. Man patīk nopietnas, arī vēsturiskas tēmas.”

UZ KULDĪGU ATVED MĪLESTĪBA

Sigitu uz Kuldīgu atvedusi mīlestība. Pirms tam viņa divus gadus strādājusi Latvijas Neredzīgo bibliotēkā Rīgā. „Bibliotēku jomā esmu nesen,” atzīst S.Irša. „Pirms tam astoņus gadus strādāju par latviešu valodas un literatūras skolotāju Vidzemes pusē. Patī esmu no Augšlīgatnes. Pirms izlaiduma ar savu audzināmo klasi daudz runājām par mācībām, karjeras iespējām. Saprātu, ka arī pati vēlos mācīties, ka pienācis laiks paplašināt savu redzesloku. Sāku studēt maģistrantūrā. Pēc pirmā gada radās iespēja strādāt Neredzīgo bibliotēkā.”

Laikā, kad pieejamas viedās tehnoloģijas, daļu bērnu un jauniešu tomēr interesē valoda un literatūra. „Grūtāk ir ar gramatiku. Prieks, ka ir tādi skolēni, kuriem lasīt patīk joprojām. Viņi arī domā, kā raksta sociālajos tīklos. Bet, protams, ir arī tādi, kuri sevi vairāk saista ar citām lietām,” secina S.Irša.

GAN KRIMINĀLROMĀNI, GAN ROMANTISKI STĀSTI

Darbā Mežvaldē un Ventas ciema *Bukaišos* Sigita novērojusi, ka cilvēki uz bibliotēku nāk: „Ir čaklie lasītāji.

Var viņus pat iedalīt vairākās grupās: vienai vairāk patīk kriminālromāni, otrai – romantiski stāsti ar laimīgām beigām, citi interesējas par vēsturi.” Apmeklētāji lasa arī žurnālus un laikrakstus.

Pērn bibliotēkā aktīvi bijuši 157 lasītāji: „Skaits nav pārāk liels. Rumbas bibliotēka atrodas pagaidu telpās, jo īstajās rit remonts. Arī kovida laiks apmeklējumu nedaudz mazinājis.”

Grāmatas var apmainīt arī Ventas ciema *Bukaišos*. Reizi mēnesī bibliotekāre dodas izbraukumā uz Novadnieku ciemu. „Par grāmatām, kuras interesē, iedzīvotāji zvana, raksta īsziņas. Daļa lasītāju apguvusi elektroniskā kataloga priekšrocības.”

Telpu ierobežojumu dēļ Mežvaldē ne, bet *Bukaišos* grāmatām atvēlēts plaukts, kurā tiek izliktas tematiskas mēneša izstādes. „Kad atgriezīsimies īstajās telpās, būs izstādes, lasītāju klubīņa pasākumi. Manuprāt, pagasta bibliotēkai jābūt tādām rosīgām centram, kurā cilvēks var ne tikai paņemt grāmatas, bet arī citādi pavadīt laiku lietderīgi – izglītoties, satīties ar citiem lasītājiem.”

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Ar smaīdu pa dzīvi

Piekto gadu kultūras organizatore Rendas pagastā ir SANDRA GAILUMA. Gandrīz divi no tiem pavadīti pandēmijas ēnā, kad ierobežojumi Covid-19 mazināšanai daļu sabiedriskās dzīves aizēnojuši. Daudzi kultūras ļaudis tādēļ ļoti noskumuši, taču Sandra nemet plinti krūmos. Viņas raksturā nav nodurt galvu, un klēpī saliktām rokām viņa itin nemaz nespējot nosēdēt. Kultūra jau nav tikai pašdarbnieku mēģinājumi, koncertu, izstāžu un citu pasākumu rīkošana. Sandra uzskata, ka kultūra ir viss, kas apkārtni dara interesantāku un pievilcīgāku.

Rendā esi ienācēja no pilsētas – vai tagad jūties laukiem piederīga?

Dzimusi esmu Kuldīgā, bet bērnību lielākoties pavadīju laukos. Var teikt, nosacīti laukos – Rumbas pagasta Ēķupes muižā sešus kilometrus no pilsētas. Ļoti skaistā vietā Ventas tuvumā. Starp jaukajām bērnības atmiņām ir kopā ar ģimeni un kaimiņiem svinētie svētki: Jāņi, Jaungads un citi saviesīgi brīži. Ļoti draudzīga vide tur mums bija. Bez dejām svētkos nekad neiztika. Mans tēvs bija īsts danču meistars – mani jau no mazām dienām iemācīja dejot, manu meitu arī. Tajos saviesīgajos vakaros visas dāmas izdancināja. Tagad diemžēl viņš jau aizsaulē. Mans bērnības sapnis bija kļūt par deju skolotāju. Skolas laikā darbojos tautiskajās dejās, vēlākos gados piedalījies toreizējās Kuldīgas dzelzsbetona konstrukciju rūpnīcas diskotēkas *Mirāža* rēvijas grupā. Taču dzīvē pagriezās viss citādāk, un par deju skolotāju nekļuva.

Kā nokļuvi Rendā?

Pirms desmit gadiem ģimenē visi nolēmām iegādāties lauku māju. Meklējām un atradām ļoti skaistā vietā – Abavas krastā Rendā. Sākumā man tā nemaz nepatika, jo bija ieaugusi krūmos. Pāriešana uz dzīvi laukos arī mani darīja mazliet domīgu. Ģimene pierunāja, ka sakopsim un būs ļoti skaisti. Tā arī ir noticis – tagad varu teikt, ka šī jau ir mūsu dzimtas māja.

Savukārt par pagasta kultūras organizatori sāku strādāt tāpēc, ka man vienmēr patīcis būt cilvēkos, darboties sabiedrībā. Pēc profesijas esmu apģērhu un tekstila tehnoloģe. Taču, gadiem ejot, apguvu arī citas sfēras. Kad atbrīvojās kultūras organizatora vieta, daudz nedomāju un pieteicos. Tā īpaši nepretendēju – tad jau redzēs, kā sanāks. Tā nu strādāju jau piekto gadu, darbs man ļoti patīk, un nolēmu iestāties Kultūras koledžā, lai pilnveidotos. Manuprāt, visu mūžu jāmācās un jāapgūst jaunais.

Kā darbā izjūti epidemioloģiskos ierobežojumus?

To dēļ laiks tiešām saspringts, taču es ne mirkli neesmu sēdējusi bezdarbībā. Kad noteikumi bija tik stingri, ka pagasta pārvaldē viens pie otra kabinetā gandrīz nedrīkstējām ieiet, sāku no kreppapīra veidot puķes.

„Tēvs bija īsts danču meistars – mani jau no mazām dienām iemācīja dejot. Optimismu esmu mantojusi no viņa.”

Meitas Sintijas izlaidumā Latvijas Lauksaimniecības universitātē. Rendas kultūras darbiniece Sandra Gailuma pati visu mūžu mācās, jo uzskata, ka vienmēr var un vajag apgūt ko jaunu.

Vēlāk noderēja dekorācijām. Kāds pēc tam nodomāja: „Kam es to daru, ja nekas nenotiek?” Bet man ar kaut ko vajadzēja nodarboties.

Tagad brīžiem visu nevaru paspēt izdarīt tā, kā gribētu. Laiks rit diezgan strauji – gadalaiki mainās, katram vajadzīgas atbilstošas dekorācijas gan telpās, gan laukā – pagasta centrā. Liekas, ka līdz Lieldienām vēl tālu, bet man jau tagad galvā rosās idejas, un tūlīt būs jāķeras klāt. Kultūrā bezdarbība nevar iestāties tikai tāpēc, ka nav ļauts pulcēties. Turklāt tagad ir ļauts, tikai jāievēro drošības nosacījumi. Mans dzīves moto ir nenoslēgties, būt vienmēr atvērtai un palīdzēt citiem.

Un tomēr savs kaktiņš, savs stūrītis zemes, kur pabūt vienatnē, arī reizēm vajadzīgs?

Darbdienās esmu sabiedrībā, bet brīvo laiku pavadu mājās – savā viensētā ar ģimeni, tuvākajiem cilvēkiem, draugiem, kas atbrauc ciemos. Mājās ir miers, harmonija, klusums. Atslodzei man patīk parūsināties zemē, mierīgi ļauties pārdomām.

Kas ir tava ģimene?

Vispirms atbildēšu, ka ģimene ir mana dzīves jēga. Šķiet, ar to ir pateikts, cik augstu vērtēju tās

Sandra atzīst: „Sunim ģimenē ir īpaša vieta. Rokijs visu jūt: kad prieks, tad priecājas līdz ar mani; kad skumji, pieglauž purniņu.”

nozīmi. Meitai Sintijai ir 27 gadi, viņa pabeigusi Latvijas Lauksaimniecības universitāti, ieguvusi maģistra grādu būvzinātnē. Dzīvo un strādā Rīgā, ir ļoti patstāvīga. Neesmu ne gribējusi, ne centusies kaut kā ietekmēt. Ļāvu bērniem pašiem izvēlēties, ko viņi grib apgūt, sasniegt. Dēlam Mārtiņam ir 17 gadu, viņš Ventspils tehnikuma 2. kursā mācās par inženierkomunikāciju tehniķi. Pie ģimenes pieder arī vīra meita Egija, arī viņa tagad ir rīdziniece, uzņēmēja. Mans vīrs Juris ir pagasta pārvaldes saimniecības daļas vadītājs. Galvenais atbalsts

gan mājās, gan man darbā. Es izdomāju, viņš izdara.

Bērni izvēlējušies inženieriju, nevis kultūru kā mamma.

Mūsdienų tehnoloģijas arī ir radošas. Jā, deļošana un citi pulciņi viņus nav īpaši saistījuši. Bērni jau ir patstāvīgi, prom no mājām. Tomēr piederība ģimenes mājvietai pastāv arī attālināti. Esmu savas zemes patriote, savas vietas saimniece. Pat tad, ja nezina kādu bagātību man piedāvātu, aicinot braukt uz ārzemēm, es droši vien teiktu nē. Latvija ir mana zeme un mana valsts.

Ceļot gan man patīk. Kad dzīvojām Kuldīgā, gandrīz katru nedēļas nogali visa ģimene braucām ar mašīnu tepat pa Latviju, nakšņojām teltīs. Ar laivām esam daudz braukuši pa upēm. Ar velosipēdiem – īsākus un garākus maršrutus. Tāds vietējais tūrisms mums patīk. Izbraucam arī tagad, bet vairs tikai uz vienu dienu. Jāņem vērā, ka mums ir divi lieli suņi, kurus ilgi vienus nevar atstāt. Prasa savu tiesu uzmanības.

Arī tie kā ģimenes locekļi?

Par suņiem ir stāsts, ko saprot tie, kam ir mājas mīluli. Nav vienkārši to saikni aprakstīt. Pirmais šarpejs ģimenē ienāca gandrīz nejausi. Tolaik strādāju par menedžeri. Braucot pie klientiem, kādās mājās pretī izvēlās mazs kamoliņš. Saimniece jautāja, vai nevēlos kucēnu, – uzdāvināšot. Tas kamoliņš bija tik krunkains, skaists un mīļš, ka nedomāju ne mirkli un paņēmu. Aizbraucu pie vīra uz darbu – tolaik viņš strādāja autoservisā –, iegāju un rādīju, kāda dāvana. Vīrs tikai noteica: „Ārprāts!” Bet pieņēma. Un no tā brīža šarpeju meitenei, kas jau liela izaugusi, ģimenē ir īpaša vieta. Šī šķirne it kā prasot ilgāku laiku, lai iemantotu uzticību. Mums ir vēl otrs šarpejs. Kaut kā nemanot iegājies, ka īpašu uzmanību vēltām joprojām. Suns visu jūt: kad prieks, tad priecājas līdz ar mani; kad skumji, pienāk klāt, pieglauž purniņu. Pietrūkst tikai valodas, bet mēs arī bez tās saprotamies.

Kad vēl atgūsti enerģiju?

Tad, ja darbs izdevies – ja cilvēki to novērtē. Man nevajag skaļas uzslavas. Novērtējumu var just jau pēc atbilstības. Ar vienkāršu *paldies*. Ja kāds pasākums cilvēkiem patīcis, priecējies, uzmundrinājis citus, man ir gandarījums, un rodas enerģija darīt vairāk.

Kādi tev šķiet renderieki?

Sākumā bija grūti – jātaustās. Es tomēr biju ienācēja. Cilvēki nepazīna mani, es viņus. Katrā vietā ir savi ieradumi, tradīcijas. Nācu šeit nevis kaut ko mainīt, bet turpināt, pilnveidot, atjaunot. Tā-

„Sākumā tā vieta man nemaz nepatika, jo bija krūmos ieaugusi. Pāriešana uz laukiem darīja mazliet domīgu. Bet tagad šī jau ir dzimtas māja.”

pēc vispirms vajadzēja saprast, ko darīt. Bet renderieki ir jauki, atsaucīgi. Paši sarunās izstāstīja, ko vēlētos. Tā mēs sastrādājāmies. Tagad, rīkojot pasākumu, jau zinu, kuri cilvēki pārsvarā nāks. Citreiz atkal būs citi. Šķiet, ka tagad renderieki mani pieņēmuši.

Vai smaidīt ir iedzimta spēja, vai to var apgūt?

Par citiem nemāku spriest. Tētis vienmēr smaīdīja, bija optimists, lai cik grūti gāja. Darbojās, uzmundrināja citus. To esmu mantojusi no viņa. Lai kādā jomā cilvēks strādā, nevienā nav tikai prieki vien. Gadās problēmas, šķēršļi sapņu piepildījumam. No žēlošanās labāk nekļūst – jādama, ko var darīt. Neko tādu neiespējamu nemaz nevar izdomāt. Ir lietas, kas jāpieņem, un problēmas, kas atrisinās pašas. Man patīk tikties ar cilvēkiem, kuri uzmundrina, kam ir sapņi un pozitīvi mērķi. Ja cilvēki ir labvēlīgi noskaņoti un saprotas, tad viņiem arī izdodas. Manu paziņu lokā ir daudz jauku, gaišu cilvēku. Ar daudziem labprāt tiekos, bet īstu draugu ir maz. Es īstu draudzību nevērtēju pēc tikšanās biežuma. Svarīgākās ir izjūtas – tāda garīga saikne, sapratne, uzticēšanās.

Kādi cilvēki nekad nevarētu kļūt par taviem draugiem?

Man nepatīk cilvēki ar divām sejām: tādi, kuri priekšā izliekas, bet aiz muguras ir pavisam citādi. Melus, izlikšanos nespēju pieņemt. Jā, šis ir tāds laiks, kad visapkārt virmo spriedze, negatīvisms gūst virsroku.

Kultūras organizatora kabinetā atrodas pagasta nama gaišajā pusē, kur cilvēki nenāk ar sūdzībām.

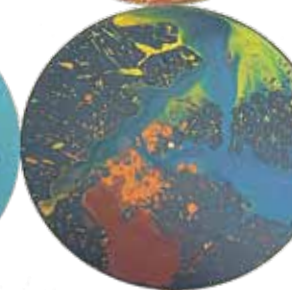
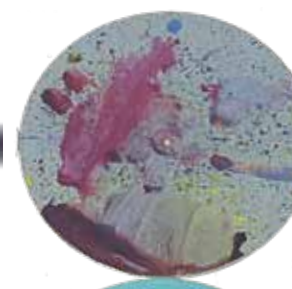
Tā jau ir. Bet spīdoši vien viss nevar ritēt. Taču mēs darbojamies, lai nebūtu tajās sliktajās domās jāiegrimst.

Renda savā ziņā ir Kuldīgas novada vizītkarte – tūristiem no Rīgas puses iznāk tai braukt cauri. Un visam jābūt uzpostam.

Tūristi tiešām brauc daudz. Bet ne jau viņu dēļ vien cenšamies. Pašiem taču arī patīkamāk sakoptā vidē dzīvot. Varbūt var iztikt – tikai satīrīt centru, nopļaut zālienu, Ziemassvētkos izkārt lampiņas pie pagasta pārvaldes. Bet man gribas vairāk: izdekorēt ne tikai lielajos svētkos, bet arī ikdienā, piesaistot uzmanību, uzmundrinot garāmbraucējus un vietējos. Es teiktu, ka šajā ziņā darbs man ir vaļasprieks, enerģijas avots. Idejas rodas vēlu vakaros, dažreiz pat naktīs. Prātā izdomāju, tad ķeros pie īstenošanas. Ar cilvēku atbalstu.

Guntis Obodņikovs ar paša apgleznotajām vinila platēm.

Uz platēm – portreti, krāsu eksperimenti, dažādi tēli un dzīvnieki.

Vinila platēm – cita elpa

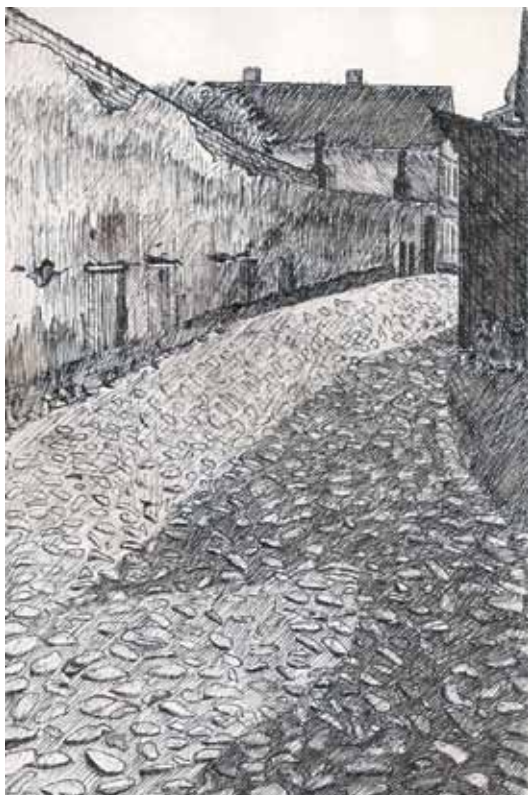
Kuldīdznieks Guntis Obodņikovs kopš 2005. gada ir Tautas tēlotājas mākslas studijas *Kuldīgas paletes* dalībnieks un jau gandrīz desmit gadus brīvajā laikā apglezno vinila plates.

„Viss sākās ar to, ka ievēroju – daudzi mani draugi un paziņas meta ārā vinila plates. Nezināja, ko ar tām darīt. Arī mūsdienās daudzi tās vai nu tirgo, vai met ārā. Domāju, ko ar tām iesākt, un radās ideja par apgleznošanu.”

Viena no pirmajām un primitīvākajām idejām bijusi plati veidot kā pulksteņi, vidū ieliekot laika rādītājus un mehānismu: „Radās doma taisīt pulksteņus, un, ja kāds par tiem interesētos, tad varētu arī pārdot.” Vēlāk ieceru radies daudz, tādēļ gadu gaitā šī nodarbe kļuvusi par hobiju bez mērķa pārdot.

GLEZNO TO, KAS PIESAISTA

Sākotnēji Guntis gleznojis ar aerosoliem: „Taisīju dažādus trafaretus, ko pēc tam ar aerosola palīdzību pārnesu uz plates. Tematiski man nav nekādu ierobežojumu – gleznoju to, kas pašam tajā brīdī šķiet aktuāls. Citreiz iedvesmu smeļos no interneta – ieraugu kaut ko, kas man liekas interesants un patīk.” Lielākā daļa skaņuplašu apgleznotas, fonu nopūšot ar aerosolu un pēc tam kādu ideju liekot virsū ar krāsu pigmentiem.

Guntim tuva tēma ir Kuldīgas skati – tās vēsture, arhitektūra, ieliņas.

Grafikas darbs *Rumbas iela Kuldīgā*. Tā ir viena no autora mīļākajām ielām.

MODĒ IR PORTRETI

Vienai platei Guntis iedvesmojies Padurē no izstādes par tēmu *Alise Aizspogulijā*, citas apgleznotas ar dekoratīviem elementiem pēc paša idejām. Tapuši arī portreti: „Sākumā tie bija starptautiski pazīstami mākslinieki – aktieri, dziedātāji, piemēram Džonijs Deps, Madonna, Džeks Nikolsons un citi. Kādās krievu mākslas lapās internetā esmu pamanījis, ka portretu gleznošana uz vinila platēm ir aktuāla. Krievijā taista arī brīvdabas izstādes, un tas bija viens no iedvesmas avotiem arī man sākt vairāk gleznot portretus.”

EKSPERIMENTI IZDODAS

Viena no pēdējām idejām Guntim esot dažādu krāsu spēle jeb šlakstīšana uz plates, procesā veidojoties krāšņam darbam. „Ar to sāku nodarboties pirms diviem gadiem, kad dabūju diezgan daudz vecu plašu un gribēju izdomāt ko jaunu – kā ar tām eksperimentēt.” Guntis stāsta par kādu eksperimentu: „Uzliku plati uz vecā atskaņotāja un, tai griežoties, pludināju virsū dažādas krāsas. Varēja novērot, kā tās plūst un jaucas kopā centra virzienā. Atskaņotājs jau

Eksperiments – apgleznota plate mikroviļņu krāsnī pārtop par dekoratīvu trauku.

sen vairs nav lietojams, taču kāpēc to neizmanto šādam mākslas eksperimentam?”

Vēl viena metode bijusi jau izkrāsotu plati ielikt mikroviļņu krāsnī: „Ļoti interesanti! Plate izveidojas par tādu kā dekoratīvu trauku.” Pēc apgleznošanas Guntis platei virsū klāj caurspīdīgu aerosola laku, lai darbu neizmērētu.

PAULS UN DŽEKS TIEK SAUDZĒTS

To, kādu mūziku apglezno, Guntis īsti nezina, jo lielu daļu plašu klausījies neesot, taču senākas, kas ar dizainu piesien aci, atstājot neskartas: „Dažas no tām, kas ieinteresējušas, esmu klausījies – ir gan džeza mūzika, arī Raimonda Paula dziesmas. Uz tādām labāk negleznoju – atstāju neskartas. Pārsvarā darbus veidoju uz kādām krievu vai itāļu mūzikas platēm, kuru man ir diezgan daudz.”

KULDĪGAS SKATI GRAFIKĀ

Guntis nodarbojas arī ar grafiku. Viņam tuva tēma ir Kuldīgas skati – tās vēsture, arhitektūra, ieliņas. *Kuldīgas paletes* izstādēs viņš piedalījies kopš 2005. gada: „Ar grafiku esmu saistīts jau vairāk nekā desmit gadus, kopš sāku nākt uz *Kuldīgas paleti*. Grafika man vienmēr patikusi, un ar to sāku nodarboties pie studijas vadītāja Viļņa Rases, kurš mums bija ģimenes draugs. Viens no maniem mīļākajiem darbiem un arī mīļa Kuldīgas ieliņa ir Rumbas iela. *Paletes* izstādes veido vismaz reizi trijos gados, un pēdējā laikā gan nav iznācis piedalīties, taču gribētu realizēt ideju par vinila plašu izstādi.”

Grafikas darbiem ar Kuldīgas skatiem no vietējiem esot diezgan liels pieprasījums. Gunta darbi atrodas arī veikalā *Kuuld*, kur tos var iegādāties kā suvenīru.

Amanda Gustovska
Gunta Obodņikova arhīva un autore foto

NEDEĻAS VIESI

Stāstīt tā, lai jūt spēles garšu

Kopš septembra Kuldīgas florbola un telpu futbola komandu spēles tiešraidē feisbukā komentē NIKLĀVS DVARONS un RIČARDS VĒVERS. Sportistus viņi arī intervē, treneriem rīko preses konferenci. Puiši atzīst, ka iesākt komentēt ir pats grūtākais – ikreiz jādomā par jaunu pieteikumu, lai neskanētu vieni un tie paši vārdi.

Spēles ar komentāriem tiešraidē var redzēt vietnē Facebook divās lapās: **FK Kuldīga** (florbols) un **FC Nikers** (futbols).

Kādas spēles komentējat?
Ričards: Pagaidām divos sporta veidos: tās ir telpu futbola komandas *Nikers* spēles, jo šī vienība šogad startē virslīgā, un florbola kluba *Kuldīga* spēles, jo tā startē 1. līgas čempionātā.

Kā radās ideja?
Ričards: Viss sākās ar to, ka kopā ar draugiem izdomājām veidot podkāstu (raidierakstu – red.). Nopirkām aparatūru, spriedām, kādēļ gan to nelietot vairāk un kāpēc lai tās nebūtu spēļu tiešraides un komentēšana. Izstāstījām florbolistam Ivo Solomahinam un futbola kluba *Nikers* vadītājam Zigmundam Dvaronam. Viņiem mūsu ideja šķita saistoša, un tā viss sākās.

Niklāvs: Esam draugos ar telpu futbola un florbola spēlētājiem. Tāpat sēdējām tribīnēs, skatījāmies un laukumā redzēto ar draugiem apspriedām. To pašu taču varam runāt arī mikrofonā.

Ir pagājuši vairāki mēneši. Kā sokas?

Niklāvs: Pirmajā reizē bija liels satraukums. Brīžiem likās, ka īsti nezinu, ko darīt. Jāpārzina spēle, noteikumi.

Ričards: Ar futbola mums abiem problēmu nav, to spēlējām no bērnības, arī *Nikerā*. Florbols kaut kad ir uzspēlēts, bet ne nopietni, un treniņos nav iet. Bet spēles noteikumus zinām, arī spēlētāji mums nav sveši. Taču ir atšķirības, un futbola komentēt mums ir vieglāk. Florbola federācijai ir laba mājaslapa – spēles laikā ērti var redzēt statistiku. Savukārt futbolā statistiku par iepriekšējiem gadiem atrast grūtāk, tāpat ziņas par sportistiem, kur katrs agrāk spēlējis, kā komandām veicies. Bet savā ziņā telpu futbols un florbols ir līdzīgi,

piemēram, abās ir šaurais laukums un ātra spēle.

Niklāvs: Brīžiem spēles ir tik dinamiskas, ka nemaz neatliek laika stāstīt ko citu. Noteikumos jau arī sacīts, ka jākomentē tas, kas notiek laukumā.

Ričards: Lielajā futbolā, kur spēlētāji skrien pa lielo laukumu, var rasties brīži, kad jādomā, ko pateikt vēl.

Vai, gatavojoties spēlei, jums top scenārijs, vai tomēr vairāk improvizējat?

Niklāvs: Improvizējam. Sākumam uzmetam, kas par spēli, kā veicies iepriekš.

Ričards: Par spēles vidū iepriekš neko nevar pateikt, jo tās gaitā var notikt viss kas.

Vai pēc tam ierakstu noskatīties?

Ričards: Visu ne, tikai momentus. Taisām arī pēcspēles intervijas, un tos brīžus paskatāmies, kā būtu labāk, varbūt vajag ko pamainīt.

Niklāvs: Pēc *Nikera* spēlēm tētis (Zigmunds Dvarons – aut.) visu spēli parasti noskatās vēlreiz. Es, apkārt darbojoties, dzirdu savu balsi skanam.

Vai esat vienīgie, kuri dara šādu darbu?

Ričards: Neesmu dzirdējis, ka vēl kāds komentētu amatieru līmeņa spēles.

Niklāvs: Florbolam 1. līgā esam vienīgie, bet telpu futbolam virslīgā vēl spēles raida un komentē Jelgavas komandai. Mums šķiet, ka tā skatīties ir interesantāk.

Ričards: Pirmajās reizēs grūtāk bija intervēt spēlētājus. Svarīgi, kāds ir cilvēks, kuram jautājumus uzdod. Varbūt gaidām, ka viņš runās daudz, bet izrādās mazrunīgs. Ir arī tādi spēlētāji, kuri runā

„Statistika izglābj tajos brīžos, kad nav, par ko runāt,” saka futbola un florbola spēļu komentētāji, kuldīdznieki Ričards Vēvers un Niklāvs Dvarons.

daudz, un ar viņiem vieglāk, jo atbildēs var atrast iemeslu papildu jautājumiem.

Niklāvs: Pēc telpu futbola spēlēm veidojam arī preses konferenci ar abu komandu treneriem. Virslīga ir visaugstākais līmenis, un pie mums brauc Latvijā labākās telpu futbola komandas, treneri ir augstas raudzes. Neviens neatsaka un sarunai labprāt piekriņ.

Vai jums ir svarīgi, cik daudzi tiešraidi noskatījušies?

Ričards: Mērķis nav skaitļi, tomēr ir patīkami redzēt, cik daudzi spēli skatījušies un ieraksta komentārus. Mums svarīgākā ir kvalitatīva tiešraide.

Niklāvs: Skatījumi ir mazāk nozīmīgi. Bijām Salaspilī, komentējām *Nikera* spēli izbraukumā, un vienā brīdī rādīja, ka to

skatās 160 cilvēku, bet neforeši, ka komentāru sadaļa tukša. Tad labāk lai skatās mazāk, bet raksta arī komentārus!

Sarunas sākumā minējāt, ka veidojat arī podkāstu jeb raidierakstu.

Ričards: Tas radās vēl pirms spēļu komentēšanas. To (vietnē *YouTube* – red.) veidojam četri bērni – draugi – bez manis un Niklāva vēl arī Artūrs Šternbergs un Kristers Ābele, kurš tagad dzīvo Norvēģijā un sarunām pieslēdzas attālināti. Podkāstu nodēvējām *Nē, nu jā*, izlaidām pirmās epizodes. Cilvēkiem patīk – viņi klausās. Tagad katru pirmdienu klajā laižam jaunu epizodi, tēmas – visdažādākās. Izveidojam tēmu ratu, kuru, vienai domai beidzoties, iegriežam, lai turpinātu nākamo.

Ko darāt ikdienā?

Ričards: Latvijas Universitātē pabeidzu Juridisko fakultāti, tagad Rīgas Stradiņa universitātē magistrantūrā studēju starptautisko biznesu un tiesības un strādāju ģimenes kokapstrādes uzņēmumā *Vēvers*. Amatieru līmenī nodarbojos ar ritenbraukšanu.

Niklāvs: Rīgā strādāju uzņēmumā *Biroja tehnikas eksperts* par kurjeru. Nedēļas nogalēs braucu uz Kuldīgu, lai komentētu spēles.

Ričards: Niklāvs mums ir galvenais videocilvēks. Viņš praktizējas kanālā *Best4sport*.

Niklāvs: Jā, strādāju šajā kanālā. Tur arī apguvu video montēšanas prasmes. Tagad šīs zināšanas noder, veidojot podkāstu, un arī spēļu tiešraidēs nevajag speciāli aicināt kādu cilvēku.

VOLEJBOLS

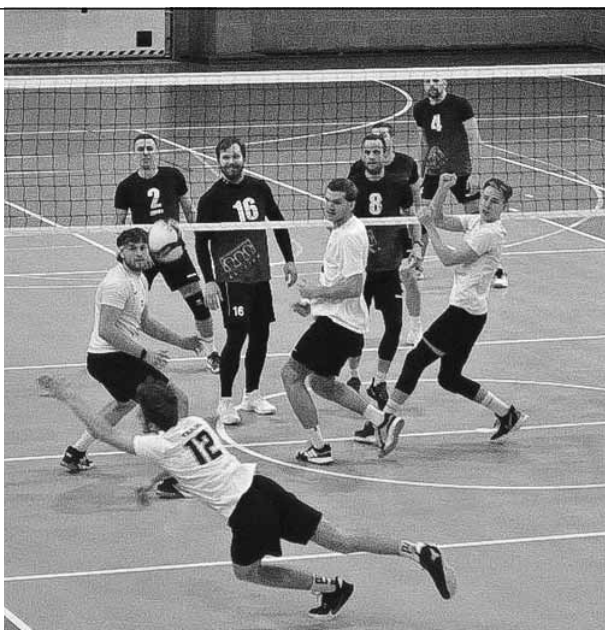
Spraigas cīņas

Dažādu paaudžu volejbolisti sacensībās guvuši labus rezultātus.

Latvijas čempionātā Kuldīgas komanda sīvā piecu setu cīņā (3:2) apspēlējusi Rīgas volejbola skolu. Kopvērtējuma tabulā Kuldīga ieņem astoto pozīciju. Nākamā spēle 29. janvārī pret Ventspilī būs izbraukumā.

Ventspilī pirmajā volejbola veterānu sabraukumā 1. vietu izcīnījusi Skrundas komanda (Indulis Kliemanis, Jānis Demčuks, Jānis Rutkis, Gints Bukāts, Jānis Arājums, Aldis Andersons, Kaspars Ķinēns, Andis Rozītis).

Savukārt Latvijas jaunatnes čempionātā bronzas godalgas izcīnījusi apvienotā Kuldīgas novada sporta skolas un Skrundas U15 zēnu komanda (Ralfs Ķēniņš, Raiens Grīnfelds, Daniels Zīders, Marks Ansons, Toms Umbraška (saņēma labākā spēlētāja balvu), Valts Feņins, Aleksandrs Leitāns, Renārs Jansons, Toms Bakutis; treneris Zigmunds Milzarājs).

Laukumā cīnās Kuldīgas spēlētāji (aiz tīkla) un Rīgas volejbola skola.

SPORTA KALENĀRS

- 28.1 14.30 Kuldīgas hallē (Piltenes ielā 25) – Latvijas Volejbola federācijas kausa izcīņa VOLEJBOLĀ U19 grupas zēniem.
- 28.1 16.30 Kuldīgas sporta namā (Virvas ielā 13) – spēles Latvijas jaunatnes BASKETBOLA līgā.
- 29.1 11.00 Kuldīgas sporta namā – novada atklātais čempionāts BASKETBOLĀ.
- 29.1 19.00 Kuldīgas hallē – Latvijas čempionāta spēle TELPU FUTBOLĀ virslīgā: *Nikers* – *Kengaroos*.
- 30.1 10.00 Kuldīgas sporta namā – novada čempionāts VOLEJBOLĀ vīriešiem.
- 30.1 12.00 Kuldīgas hallē – Latvijas čempionāta spēle FLORBOLĀ 1. līgā: *Kuldīga/KNSS* – *Talsu NSS/Zerorisk*.
- 30.1 16.00 Kuldīgas hallē – Latvijas čempionāta spēle FLORBOLĀ 2. līgā: *Vārme* – *Talsu NSS/Adax*.

VIĒGLATLĒTIKA

Uģis ieskrien septītais

Sacensībās Francijas pilsētā Lionā 3000 metru skrējienā kuldīdznieks Uģis Jocis ierindojies septītajā vietā ar savu un šogad arī Latvijā labāko rezultātu distancē – 8:03,75.

Uzvarējis Tims Ferbānderts (Nīderlande) – 7:56,22.

SARUNA AR JUBILĀRI

„Tāda laime – saņemt dāvanā meitu!”

Bijusī kuldīdzniece Māra Alberta rīt, 29. janvārī, svinēs 40. jubileju un darīs to kopā ar meitu Laumu, ar kuru deviņus gadus dala savu dzimšanas dienu.

Māra beigusi Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolu, tālāk ceļi veduši uz Rīgu, kur ieguvusi augstāko izglītību, un vairākus gadus viņa darbojas mārketingā.

DZIESMAS UN ORHIDEJAS

Sagaidot skaitli 40, izjūtas paliekot nemainīgas: „Jūtos tāpat, kā sagaidot 39, 38 un uz leju. Jau kopš bērnības bijušas gan lielākas, gan mazākas svinības, dāvanas, apsveikumi un īpaša attieksme no apkārtējiem – tradīcija ir turpinājusies, un ceru to ievērot arī sestdien. Draugi zina, ka man ļoti patīk orhidejas, tāpēc tās saņemu un par tām priecājos katru reizi. Vīrs un trīs bērni parasti tajā rītā modina ar dziesmām, ziediem, dāvanām un zīmējumiem.”

Par īpašu dāvanu vaicāta, Māra teic: „Vidējā meita Lauma ir dzimusi ar mani vienā dienā, tādēļ viņa ir pati skaistākā dāvana, kāda jebkad saņemta. Es esmu dzimusi agrāk no rīta – 8.45, savukārt meita – ap 10.00.” Mārai iznākot svinēt veselās trīs reizes:

pirmo reizi ar ģimeni, otro – ar draugiem, trešo – meitas bērnu ballītē. Pēdējos gados pandēmijas dēļ tik bieži vairs ne. „Esmu saņēmusi dažādus pārsteigumu no draugiem. Viena no foršākajām dzimšanas dienām, par ko parūpējās draudzenes, bijis pikniks pie Gaujas stāvkrasta.” Torte esot ik gadu: „Reiz, kad dēlam palika astoņi gadi, sagādījās tā, ka bija veselās astoņas tortes un viena svečīte – kā Karlsonam.”

NOVĒRTĒT, KAMĒR IR

Māra atklāj, ka ieguvusi tādas atziņas, par kurām agrāk nebija aizdomājusies: „Mani un arī citus ļoti ietekmējuši pēdējo gadu notikumi. Esmu no jauna pārvērtējusi to, kas man ir svarīgs un kas mazsvarīgs. Esmu sapratusi, ka vajag nevis tik daudz satraukties par sīkumiem, bet novērtēt to, kas man jau ir. Tad, kad tas ir, nevis tad, kad tā vairs nav.”

CEĻOJUMIEM GATAVA

Par vaļaspriekiem Māra sauc ceļošanu un jaukto cīņas mākslu jeb MMA. Covid-19 dēļ nav

Jubilāres Māra Alberta un viņas meita Lauma Spānijas pilsētā Tosa de Mara pērn oktobrī.

varēts ar to nodarboties tik aktīvi kā agrāk: „Bet vienmēr esmu gatava sakravāt somas un doties ceļojumā kaut vai tūlīt. Vieta,

kur gribētu aizbraukt, ir Austrālija, jo tur vēl neesmu bijusi. Šis ceļojums jau bija saplānots 2020. gadā, gribēju doties ar visu

ģimeni un vecākiem, bet kovids diemžēl to atņēma. Esmu bijusi ļoti daudz kur. Agrāk ar ģimeni ceļojām ļoti bieži un tieši pirms pirmajiem ierobežojumiem kādu laiku padzīvojām Spānijā.”

CITA VALSTS – JAUNA PIEREDZE

Ģimenes draugs ieteicis abām ģimenēm kopā ar pieciem bērniem pāris mēnešu padzīvot Spānijā: „Tas bija pagājušā gada rudenī. Nomainījām ikdienas pierasto bildi – divus mēnešus padzīvojām tur kā cilvēki, bez ierobežojumiem. Kad atgriezāmies novembra vidū, Latvijā tieši bija pieņemti ierobežojumi. Taču pieredze padzīvot citā valstī, kultūrā bija lieliska gan pašiem, gan bērniem. Noteikti vēl atgriezīsimies tur šīgada rudenī. Pieredze, ko varu dot bērniem, dzīvojot tik gleznainā vietā jūras krastā ar visu, ko tur var darīt, un vēl mācoties, – tas noteikti ir daudz vērtīgāk nekā sēdēt mājas režīmā šeit. Pirmkārt, tas ir labs veids, kā aizmukt no drūmā Latvijas rudens, otrkārt, var gūt neatsveramu pieredzi visādās jomās, paskatīties uz lietām pavismā citādi.”

Amanda Gustovska
Māras Albertas arhīva foto

STĀRKA VĒSTIS

Nedēļā desmits

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 19. līdz 26. janvārim piedzimuši desmit bērniņi: četras meitenes un seši zēni. Vecāki izvēlējušies vārdus Līva, Aivija, Laura (divām meitenēm), Patriks, Emīls, Mārcis, Edvards, Lūkass, Gustavs.

VESELĪBAI

Kā likt lietā saldētas ogas?

Katrīna Spulieniece-Aišpure, uztura speciāliste

Ja saldētavā vēl stāv vasarā rūpīgi ievāktās ogas, jāsteidz tās izmantot. Organisms pats prasa atjaunot vitamīnu rezerves, tādēļ gribas apēst kaut ko svaigu un atspirdzinošu.

Saldētas ogas, ja vien tās nav vairākkārt atlaidinātas un atkal sasaldētas, lielāko daļu vitamīnu saglabā. Tās var atkausēt un ēst tāpat vien, pievienot kokteiļiem jeb smūtiņiem, desertiem, pagatavot ātro saldējumu vai mērci pie gaļas, tikai jāliek lietā izdoma. Lai neuzņemtu pārlietu daudz cukura un tauku, jāatceras, ka saldo ēdienu var uztaisīt arī no vājpiena biežpiena un jogurta bez piedevām, neizmantojot saldo krējumu.

OGU Saldējums

Vajadzēs: 500 g saldētu ogu, 2 banānus, 500 g jogurta bez piedevām, medu vai kļavu sīrupu.

Kā pagatavot. Banānus iepriekšējā dienā sargriež ripiņās un ieliek saldētavā. Nākamajā dienā blendera krūzē liek sasalušos banānus, ogas un sakul kopā ar jogurtu. Ja vēlas, saldina ar medu vai kļavu sīrupu.

OGU SMŪTIJS

Vajadzēs: 250 g saldētu ogu, 250 ml mandeļu, sojas vai govju piena, pustējkaroti vaniļas ekstrakta, 50 g maltu pilngraudu auzu pārslu, 1,5–2 ēd.k. medus, 1 ēd.k. godži ogu.

Kā pagatavot. Visas sastāvdaļas kuļ blenderī, līdz masa viendabīga.

OGU MĒRCE

Vajadzēs: 500 g saldētu ogu, 1–2 ēd.k. cukura, vaniļas cukuru, kanēli, pusi apelsīna, 1–2 tēj.k. kartupeļu cietes.

Kā pagatavot. Saldētās ogas katliņā liek uz uguns (tās var atkausēt vai arī ne). Siltu ūdeni ielej tā, lai ogas pilnībā nepārklāj. Vāra uz vidējas liesmas minūtes piecas. Kad parādās pirmie ūdens burbulīši, pieber cukuru, vaniļas cukuru (pēc garšas) un vāra vēl piecas minūtes. Kad gaisā izplatās salda smarža un ogas ir mīkstas, bet ne izšķīdušas, pievieno apelsīna puses sulu, kanēli un izšķīdinātu kartupeļu cieti. Vēl pavāra minūti vai divas, līdz mērce sabiezē. To pasniedz pie saldējuma, biežpiena saņemuma, pankūkām vai biežputras.

MANAS ATZIŅAS

Šajā rubrikā mūspuses cilvēki, pabeidzot iesāktos teikumus, atklāj savas domas par dažādām vērtībām.

Neskatīties atpakaļ

Dace Meldere, Rumbas pagasta SIA Lāses AM tīršķirnes gaļas liellopu saimniecības Kolumbi vadītāja

■ **Latvijā mani visvairāk iepriecina** dabas skaistums un enerģija.

■ **Latvijā mani visvairāk apbēdina** sabiedrības šķirošana, nevienlīdzība un netaisnīgā attieksme pret vecāka gadagājuma cilvēkiem, kuriem pēc daudziem un smagiem darba gadiem nav iespēju pienācīgi atbilstošos apstākļos aizvadīt vecumdienas.

■ **Kuldīgā visvairāk iepriecina** vecpilsētas senatnīgais šarms ar tās auru un vēsturi, kas sniedz pieredzes un bagātības papildītas pilsētas priekšstatu.

■ **Kuldīgā visvairāk apbēdina** pārlietu lielā koncentrēšanās uz ienākošo cilvēku plūsmu, aizmirstot, ka labvēlīga vide un dzīvošanas apstākļi jānodrošina vietējiem, bet – tieši otrādi – savējiem dzīvi sadārdzinot.

■ **Mana lielākā vēlēšanās:** lai būtu stipra veselība, satiecība ģimenē, mīlestība, empātiska sabiedrība un nebeidzami iedvesmojoša vide.

■ **Man darbā vissvarīgākie** ir motivēti, iedvesmoti, strādīgi un uz attīstību vērsti darbinieki un komandas gars, jo tikai tad var nodrošināt uzņēmuma attīstību un stabilitāti.

■ **Ja būtu jāmaina nodarbošanās,** es būtu politoloģe vai vēsturniece.

■ **Mans dzīves moto:** „Suņi rej, bet karavāna iet tālāk...”

■ **Vērtīgākā mācība:** „Esi patiess pret sevi un citiem!”

■ **Es dzīvē nekad neskatos atpakaļ** – skatos tikai uz priekšu.

■ **No saviem vecākiem** esmu mantojusi lielās darba spējas.

■ **Mani visvairāk iedvesmo gudri,** pieredzes bagāti cilvēki, būšana kustībā, attīstības iespējas, daba, dzīve kopumā un vide, kuras pamatā ir ģimeniskās vērtības.

Vecākiem jā rūpējas par emocionālo veselību

Laikā, kad Latvijā plosās īpaši lipīgais koronavīrusa paveids omikrons, bērni nereti pavada dienu mājās, kamēr vecāki strādā. Īpaši lielus pārbaudījumus piedzīvo tās ģimenes, kurās aug skolēni, kam mācībās vajadzīgs atbalsts. Ielgusi pandēmija rada draudus arī pieaugušo emocionālajai veselībai, tāpēc ir svarīgi par sevi parūpēties laikus un regulāri.

Psihologs Elvis Dudarevs.

Psihologs Elvis Dudarevs skaidro, ka vecākiem dažādos laikos pasaules vēsturē bijuši atšķirīgi izaicinājumi, tomēr šīs pandēmijas radītā situācija ir jauna grūtību pakāpe. Vecāki piedzīvo trauksmi un neziņu par to, kas gaidāms. Darbs mājās kopā ar bērnu, kuram nepieciešama uzmanība un atbalsts, emocionālajai veselībai ir liela slodze.

PAZĪMES, KA JĀRĪKOJAS

Vecākiem jāpievērš uzmanību pašsajūtai, īpaši, ja tā pasliktinās. E.Dudarevs skaidro, ka par emocionālām problēmām var liecināt nespēja vairs pielāgoties vietām un dažādām situācijām un izjūta, ka trūkst iemaņu ikdienišķiem uzdevumiem. Var šķist, ka vairs neizdodas tikt galā ar mājas darbiem, profesionālajiem pienākumiem un bērna aprūpi. Var likties, ka viss brūk un jūk.

Emocionālās grūtības var pamānīt arī apkārtējie. Tuviniekiem jāpievērš uzmanība, ja kāds vairs neiesaistās ierastajās sarunās, kļūvis noslēgts, šķiet bezspēcīgs, neko nevēlas darīt, ir kļūvis vienaldzīgs, rīkojas automātiski, ir pat tāds kā robotizēts. Par problēmām var liecināt arī gluži pretējais: emocionāla nestabilitāte, pēkšņi dusmu sprādzieni. Tuviniekiem var likties, ka sarunas ir kā staigāšana pa plānu ledu, kas jebkurā brīdī var salūzt.

IETEIKUMI, KĀ PARŪPĒTIES PAR SEVI

E.Dudarevs skaidro, ka vecāki nereti sevi visu atdod bērnam, īpaši tagad, kad jābalansē starp darbu un audzināšanu. Tomēr ļoti nozīmīgi ir atvēlēt laiku rūpēm par sevi. Ja pieaugušais to nedara, tad arī bērns to pamana un veido izpratni, ka pats nav pietiekami svarīgs. Rūpēm par sevi jābūt regulārām un jābūt daļai no ikdienas rutīnas.

Ja pienāk situācija, kurā bērni mācās attālināti vai atrodas mājās, bet vecākiem jādara darbs, E.Dudarevs iesaka paņēmienu, kas palīdzēs emocionālo veselību saglabāt.

■ **Sakārtota attālinātā darba diena.** Var palīdzēt noskaņošanās. No rīta jāuzvelk darba drēbes, jāsaņemmējas, jāsakopjas tā, it kā dotos uz darbu, pat tad, ja diena tiks pavadīta mājās. Ir svarīgi iekārtot atsevišķu vietu. Ja mājoklis ir mazs un ir viens galds, kas tiek izmantots darbam, atpūtai, ēšanai,

tajā var nodalīt kādu zonu, piemēram, pusi iezīmēt kā vietu darbam. Tāpat var sadalīt zonās istabu.

■ **Laika plānošana.** Ja bērni uz skolu doties nevar, tad jāpieņem, ka diena jāiekārto atšķirīgi. Lai spētu koncentrēties un iecerēto paveikt, var celties agrāk, nekā ir ierasts, un pāris stundu strādāt no rīta. Tāpat var darba laiku paredzēt tad, kad bērni jau nolikti gulēt. Tas var atbrīvot kādu mirkli dienas laikā un mazināt satraukumu.

■ **Brīdis patīkamām nodarbēm.** Lai atslābinātos un sakārtotu domas, ieteicami elpošanas vingrinājumi, tāpat var pamēģināt meditāciju. Vairākas telefona lietotnes sniedz padomus, kā mazināt trauksmi. Spēkus var atgūt, izejot svaigā gaisā. Ja tas nav iespējams, var mēģināt atrast laiku grāmatu lasīšanai vai citai tīkamai nodarbei.

■ **Patstāvīgs darbs bērnam.** Lai piedalītos sanāksmē vai ne-

traucēti paveiktu citu uzdevumu, var izmantot izglītojošus internetā resursus. Bērniem var piedāvāt filmas un multfilmās, kurās tie apgūst ko jaunu. Piemēram, tīmekļa vietne *The Kid Should See This.com* (tulks. *Bērnam vajadzētu redzēt šo*) piedāvā izglītojošu saturu, arī vietne *LSM bērnistaba*.

KAD LŪGT PALĪDZĪBU?

Ja pašam neizdodas situāciju uzlabot un trauksme apgrūtina ikdienas pienākumus, tad jāmeklē palīdzība. E.Dudarevs iesaka doties pie ģimenes ārsta, kuram pastāstīt par pašsajūtu, vai pie psihiatra, kurš ieteiks, kā rīkoties. Kritiskā situācijā jebkurā diennaktī laikā var zvanīt krīžu un konsultāciju centram *Skalbes* (tāl. 67222922 vai 27722292) vai saņemt Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas bezmaksas psiholoģisko palīdzību pieaugušajiem (tāl. 116111).

Vai pote ko pasargā?

„Kāda jēga potēties pret Covid-19, ja arī vakcinētie slimo?” tāds ir viens no jautājumiem, kas var rasties, sekojot līdzi statistikai par vīrusa izplatību Latvijā. Bet vakcinācija joprojām ir vienīgais veids, kā sevi pasargāt no smagas saslimšanas un nāves, skaidro Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC).

SVARĪGAS IR ABAS

SPKC pārstāve Ilze Arāja mudiņa saņem gan primāro vakcināciju, gan balstvakcīnu, jo dati rāda, ka tas samazina risku gan saslimt, gan nonākt slimnīcā un mirt. Vakcinācija pilnībā neizslēdz iespēju saslimt, tāpēc ļoti būtiski katram pašam būt atbildīgam: pareizi lietot sejas masku, ievērot higiēnu, ar vismazākajiem saslimšanas simptomiem palīkt mājās.

Analizējot ziņas par potētajiem iedzīvotājiem, tie tiek dalīti tajos, kuri saņēmuši primāro vakcināciju, un tajos, kuriem jau ir balstvakcīna. Primārā potēšana notikusi tad, kad ievadīts pilnam pirmreizējam kursam paredzētais devu skaits un kopš kursa pabeigšanas ir pagājušas vismaz 14 dienas. Tas nozīmē, ka saņemtas divas ražotāju *Pfizer-BioNTech, Moderna, Astra Zeneca* potes vai viena *Janssen* ražotā pote. Balstvakcinācija ir notikusi tad, ja papildus iepriekšējam kursam saņemta vēl viena pote.

MAZĀKS RISKS SASLIMT UN MIRT

Dati par saslimstību, nokļūšanu

slimnīcā un mirstību no Covid-19 rāda, ka primārā vakcinācija joprojām nodrošina labu efektu pret smagu slimības gaitu, pret vajadzību ārstēties slimnīcā un nāvi. Tomēr redzams, ka balstvakcīna šo aizsardzību būtiski palielina.

I.Arāja skaidro, ka potētie cilvēki (ar primāro vakcināciju) decembrī slimnīcās nonāca aptuveni trīsreiz retāk (rēķinot uz 100 000 iedzīvotājiem) nekā nepotētie vai daļēji potētie pacienti, bet tie, kuriem ir arī balstvakcīna, – 7,5 reizes retāk. Cilvēkiem ar primāro vakcināciju nāves risks Covid-19 infekcijas gadījumā bija 5,5 reizes mazāks nekā nepotētajiem vai daļēji potētajiem, bet tiem, kuri saņēmuši balstvakcīnu, – 24 reizes mazāks.

NEĻAUT, LAI APMĀNA

„Covid-19 ir viltīga infekcija. Nopietnas sekas ir smagi plaušu bojājumi, neiroloģiskais deficīts, sirds problēmas, daudziem ir grūtības ar domāšanas ātrumu, lēmumu pieņemšanu. Praksē redzam, ka lielākā daļa no tiem, kam vajadzīga ilgstoša rehabilitācija, ir

nevakcinēti pacienti,” stāsta Anda Nulle, rehabilitācijas centra *Vai-vari* valdes priekšsēde, fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārste. Viņa skaidro, ka rehabilitācija pēc pārslimošanas var būt ļoti ilga. Daļai pacientu pietiek ar divām trim nedēļām, citi pēc vairākiem mēnešiem atgriežas. A.Nulle uzsver, ka ārstiem smagi jāstrādā, lai šiem cilvēkiem palīdzētu atgūt normālu dzīvi.

EKSPERTI IR VIENSPRĀTIS

„Balstvakcinācija imūno atbildi pastiprina uzreiz – aizsargājošais efekts ir jau nākamajā dienā,” uzsver I.Arāja. „Aicinām to saņemt tūlīt. Īpaši uz to aicinām cilvēkus riska grupās, cilvēkus no 40 ga-

diem un tos, kas pirmreizējo vakcināciju saņēmuši pavasarī vai vasaras sākumā.”

Savukārt P.Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas infektologs Uga Dumpis skaidro, ka tūlītēja balstvakcinācija risku saslimt ar Covid-19 samazina vairāk nekā uz pusi. Tai ir divi būtiski ieguvumi: sabiedrībai kopumā un katram personiski. „Es kā ārsts gribu uzsvērt personīgo ieguvumu. Mēs skaidri zinām, ka sešus mēnešus pēc primārās vakcinācijas smagas slimības risks pieaug visās vecuma grupās, bet īpaši riska grupās. Tāpēc balstvakcinācija mazina tieši risku saslimt smagi, jo daudzi Latvijā ir potēti pagājušā gada sākumā,” atgādina U.Dumpis.

ARĪ POTĒTAJĀM JĀUZMANĀS

I.Arāja, skaidrojot to, kāpēc daudz saslimst arī potētie, atbild, ka viņiem ir lielāka iespēja apmeklēt sabiedriskas vietas: lielveikalu, koncertu, teātri, skaistumkopšanas salonu. Saslimstības rādītājus ietekmē arī omikrona straujā izplatība.

Lai pasargātu sevi un citus, vajag ne tikai potēties, bet arī ievērot citus drošības noteikumus. Nedrīkst uz sabiedriskām vietām doties pat ar mazākajiem elpceļu saslimšanas simptomiem, regulāri jāmazgā rokas, sejas maska jālieto pareizi, jāvēdina telpas, un, cik var, jāstrādā attālināti.

PĀRDOD

Lēti – **GULTU**. Tālr. 29181475.

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes **KOKSNES** produkciju: skaidu briketes (210 EUR/paletes), šķeldu, mizas, skaidas, klucīšus (85 EUR/1,3 m³ Big Bag). Tālr. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar visu piegādi Kuldīgā 196 eiro par paleti. Tālr. 20331463.

SIA AJG plus – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

MALKU maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezum **MALKU**; sausu skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Sausu alkšņa **MALKU**. Tālr. 26383529.

Svaigi skaldītu lapkoku un skujkoku **MALKU**, piegāde. Tālr. 29974786.

Skaldītu **MALKU** krāmētā veidā, ātra piegāde. Kravas cena – 120 EUR par trīs steriem. Tālr. 25607959.

Kluču **MALKU** krāmētā veidā, piegādi nodrošina. Tālr. 26632723.

KVIEŠUS. Tālr. 26516144.

KVIEŠUS. Tālr. 29568938.

MEDU – 3 l par 18 EUR, **BIŠUMAIZI** – 0,5 kg par 16 EUR, piegāde. Tālr. 22163980.

MEDU – 3 l/18 EUR, ar piegādi mājās svētdien, 30. janvārī. Tālr. 26441406.

Sēklas lieluma **KARTUPEĻUS**: 'Soraya', 'Red Lady', 'Queen Anne', 'Vine-ta', 'Laura', 'Gala', cena: 0,35 EUR/kg; lopbarības kartupeļus. Min. daudzums: 500 kg, ar piegādi brīvdienās – 0,13 EUR/kg. Tālr. 28198419.

PĒRK

DZĪVOKLI Kuldīgā. Tālr. 29531330.

APBŪVES zemes gabalus Kuldīgas centrā, Pārventā, Putnūdārzā vai citā vietā Kuldīgas pilsētas robežās. Tālr. 27406251.

SIA Meža īpašumu centrs pērk meža **ĪPAŠUMUS**, cirsmas, lauksaimniecības zemes visā Kurzemē, kārtojam visu veidu dokumentāciju, mērniecību un atdalīšanu, samaksa par īpašumu dažu stundu laikā. Šobrīd piedāvājam ļoti augstas cenas visu veidu īpašumiem. Tālr. 20006157.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 28679476.

TRAKTORUS, piekabes. Tālr. 25357742.

Vecos **MOTOCIKLUS** Dņepr, Ural, Iž, Jawa, Minsk, ČZ un citus, **MOPĒDUS** Rīga, Gauja, Karpati un citus, **MOTOROLLERUS** Tula, Vjatka, Muravej, Elektron, kā arī rezerves daļas, dokumentus utt. Var būt sliktā kārtībā, sarūsējuši, neejoši utt. *WhatsApp*. Tālr. 29543237.

MEŽUS, cirsmas, malku. Tālr. 26544462.

SIA JV Mežs pērk **ZARUS** šķeldošanai, gatavu **ŠĶELDU** un 3,0 m **MALKU** krautuvēs. Veicam apauguma tīrīšanas darbus. Tālr. 26372598.

Ozola, oša **ZĀGBALĶUS**, malku. Tālr. 29428876.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA Valinda – **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārē. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

5, 2, 1 lata **MONĒTAS**. Tālr. 20633660.

LĪDZJŪTĪBAS

Visdziļākā līdzjūtība Svetai Lapiņai, no māsas atvadoties.

Metropoles frizieru saime

Es esmu augšāmcēlšanās un dzīvība; kas Man tic, dzīvos, arī ja tas mīrs, un ikviens, kas dzīvo un tic Man, nemirs nemūžam!

/Jņ. 11:25–26./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem un citiem sērjošajiem, no ARVĪDA TAUBENBERGA atvadoties. Lai gaišs mūžības ceļš!

Usmas Sv. Pētera draudze

Tāda ir dzīve:

upes plūst, saule mostas un riet.

Ikvienu Dievs savā laikā iezīmē

un ceļu, pa kuru mums lemts iet.

/M.Svīķe./

Izsakām līdzjūtību Dainai un pārējiem piederīgajiem, VLADIMIRU PUŠKAREVU zaudējot.

Dainas darbabiedri

Un atmiņas ziedēs ap viņu

Baltas kā ābeles.

/Ā.Elksne./

Mēs, Avotu ielas kaimiņi, izsakām līdzjūtību Romānam Ledjankinam ar ģimeni, mammu mūžībā pavadot.

Trubīnu ģimene

Visi par reklāmu *Kurzemniek!* Tālrunis **63324881**
e-pasts: sludinajumi@kurzemnieks.lv.

DAŽĀDI

SILTINĀM mājas ar ekovāti, granulām un termoputām. Tālr. 26748235.

DZĪVOKĻU kosmētiskais remonts, santehnika, elektrība, siltināšana, jumta darbi, materiālu piegāde. Tālr. 22451975.

Visu veidu **JUMTA** un **CELTNIECĪBAS** darbi. Tālr. 28254588.

ŠIFERA JUMTU maiņa un remonts. Tālr. 29190120.

METINĀŠANAS un santehnikas pakalpojumi, apkures sistēmu ierīkošana un remonts. Tālr. 27119840.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; mežaudzes novērtēšana; cirsmu dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunošana; bezmaksas konsultācijas. Tālr. 25731315.

Tīra **DZĪLURBUMUS**. Tālr. 29296723.

VĒLAS ĪRĒT

Pensionāre – **DZĪVESVIETU** Rumbas, Kables vai Vārmes pagastā. Tālr. 28813984.

DZĪVESVEIDS

Maini ieradumus un rīkojies zaļāk!

SĀKT AR MAZUMU

Vispirms jāpārdomā tas, ko dari ikdienā. Ja šķiet, ka sadzīvē kaut kā ir par daudz, jāpievērš uzmanība tam, ko izmet tvirtnē un kādus atkritumus radi. Tas palīdzēs atklāt tos pirkšanas paradumus, kuru maiņa pārpalikumu samazinās visvairāk. Svarīgi nepārveidot visu uzreiz par 180 grādiem – labāk sākt vairākas nelielas pārmaiņas, ieviest tās ikdienā un tikai tad ķerties pie nākamajām.

ATTEIKTIES NO LIEKĀ

Kad saproti, kādēļ vēlies sākt dzīvot videi draudzīgāk, ievēro bezatkritumu dzīvesveida pamatprincipus: samazini patēriņu, preces izmanto atkārtoti un pārstrādā atkritumus! Pirmais princips aicina nepirkt to, kas nav vajadzīgs un bez kā var iztikt. Aizdomājoties par to, kas patiešām ir vajadzīgs, pamanīsi

kā sākt ceļu pretim zaļākai dzīvei un radīt mazāk atkritumu, stāsta biedrības *Zero Waste Latvija* valdes priekšsēde Anna Doškina, kura rūpējas par vides piesārņojuma mazināšanu, veicinot sabiedrības izpratni par ilgtspējīgu attīstību un aprites ekonomiku.

lieko. Piemēram, kāds, kurš katru dienu apēd vienu biežpiena sierīņu, kas ir ļoti garšīgs, nemaz neaizdomājas, ka tas iepakots nepārstrādājamā materiālā. Apzinoties, ka iepakojums nav videi draudzīgs, var izvēlēties citu kārumu, kas iesaiņots pārstrādājamā materiālā.

PIRKT PRECI, NE IEPAKOJUMU

Kad esi atteicies no liekā, ievēro nākamo principu: iepērcies ar savu maisiņu vai traukiem! Pirms sāc ieviest šo ieradumu ikdienā, izvēlies vienu telpu, kurā pārmaiņas ieviest būtu visvieglāk, piemēram, vannas istabu vai virtuvi. Tad to kārtīgi aplūko un apdomā, ko varētu mainīt, lai atkritumu daudzumu samazinātu. Ja vannas istabā pamani, ka regulāri lieto šampūnu plastmasas pudelē, vari pamēģināt alternatīvas bez iepakojuma, piemēram, cieto šampūnu vai šampūnziepes. Ja nolem pārmaiņas sākt virtuvē, izvērtē, kur iepērcies! Varbūt turpmāk vari doties turp, kur preces ieber līdzpaņemtajos traukos, lai uz veikalā vari iet ar

savu burciņu vai kārbīņu. Lai radītu jaunu ieradumu, ievies līdzīgu nēsājamās lietas, kas pēc iepirkšanās palīdzēs neizmest arī lieko, piemēram, atceries paņemt auduma maisiņu, lai katru reizi nav jāpērk jauns.

LIETOT ATKĀRTOTI

Pirms met kaut ko ārā, paskaties uz to un padomā – varbūt šo lietu nemaz nevajag izmest un to var izmantot atkārtoti. Visiem zināmākās ir mājās saglabātās burciņas – daudzi pēc izēšanas tās mazgā un krāj, lai izmantotu vēlreiz. Burciņās var kaut ko ielikt un uzglabāt vai nest uz veikalu un pildīt tajās jaunus produktus, ko pārdod bez iepakojuma. Pirms iegādājies preci, padomā, vai to varēsi lietot vienreiz vai daudzreiz, un izvēlies vairākkārt lietojamu! Ir tādi cilvēki, kuri daudz gatavo ēst un lieto cepamo papīru, jo tas ir ērti: uzliec ēdienu, ieliec cepeškrāsnī, izcep un pēc tam papīru izmet! Daudzi nemaz nezina, ka šo papīru var aizstāt ar silikona paklājīņu, kas ir atkārtoti lietojams un nebūs pēc katras reizes jāizmet.

NEIZMEST – SALABOT VAI ATJAUNOT

Pirms met ārā kādu lietu, kas saņēmusies, padomā, varbūt to var salabot vai atjaunot, tā saglabājot tās vērtību un lietojamību. Agrāk remonts bija pašsaprotams, taču tagad zemo cenu un patērētiskās kultūras iespaidā ir piemirsies, ka savu mīļo lietu mūžu varam paildzināt, piemēram, salabot kurpēm zoles un papēžus, pāršūt mīļu, bet nedaudz no modes izgājušu mēteļi vai restaurēt bērniņas mēbeles savu bērnu lietošanai. Bieži pietiek ar vienu krāsas kārtu, lai gadiem kalpojušai lietai piešķirtu jaunu elpu. Arī elektrotehnika un citas ikdienas preces ir viegli salabojamas.

ATKRITUMUS ŠĶIROT

Šķiro atkritumus, lai tie nonāk pārstrādē un iegūst otro elpu! Pirms kaut ko pērc, pārlicinies, vai iepakojumu un preci varēs pārstrādāt! Ir svarīgi, lai tie būtu sadalāmi un pārstrādājami citās precēs. Par to domāt ir visgrūtāk, jo, veikalā pērkot čipsus, neviens nedomā, kur paliks tukšā paka.

Kristīne Āboliņa

PĒRKAM

Augošu koku cirsmas un sortimentus pie ceļa

Meža īpašniekiem:

- Veicam bezmaksas konsultācijas;
- Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsmu iestigošanā;
- Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Metsā

Telefoni informācijai: 29150470, 67804343
www.metsaforest.com/lv

VĀRDADIENAS

No 30. janvāra līdz 6. februārim

30. Tīna (673), Valentīna (14171), Pārsla (476)
31. Tekla (428), Violeta (1033)
1. Brigita (1671), Indra (2500), Indars (88), Indris (12)
2. Spīdola (21), Sonora (131)
3. Aīda (128), Ida (175), Vida (111)
4. Daila (384), Veronika (5122), Dominiks (1551)
5. Agate (994), Selga (203), Silga (79), Sinilga (3)
6. Dace (10 066), Dārta (1819), Dora (76)

Populārākie: Dace un Dominiks.

Ilžuks jau kopš dzimšanas

Ilze Zariņa, projektu vadītāja Kuldīgā:

– Vārdu man ielika mamma. Pēc viņas teiktā, kad piedzimu, esmu izskatījies pēc Ilžuka. Pašai vārds man ne tik ļoti patīk. Māsa ir Laura, un tas man patīktu labāk. Viņai to izdomāja tētis. Bērniībā likās: māsai tik skaists, savdabīgs vārds, bet man tāds parasts Ilžuks. Bet neatminos arī nevienu citu, ko būtu gribējis vietā. Mums ģimenē bija smieklīgs atgadījums: kad man piedzima otrais bērns, domājām vārdu, un vecākais bērns, kurš gāja bērnudārzā, teica, ka brālīti varētu saukt par Ilžuku – viņam nemaz nebija radies iespaids, ka tas ir sieviešu vārds. Ilžuks kā iesauka man ir jau kopš dzimšanas, un citu nav bijis. Vārdu nekad neviens nav sajaucis, ja nu vienīgi uzvārds ir sajaukts un pierakstīts kā citādāk.

kā iesauka man ir jau kopš dzimšanas, un citu nav bijis. Vārdu nekad neviens nav sajaucis, ja nu vienīgi uzvārds ir sajaukts un pierakstīts kā citādāk.

Amanda Gustovska

SIA BALZA piedāvā jaunu produktu – RUF KOKSKAIDU BRIKETES

Premium klases (priedes) briketes

- Briketes var iegādāties gan maisiņos, gan paletēs.
- Pasūtījumus pieņemam darba dienās no plkst. 9⁰⁰-17⁰⁰
- Kontaktinformācija:

Tel.: **25675298**

E-pasts: balzagramatvediba@inbox.lv

Kā uzasināt ar Kuldīgas radošajiem resursiem?

Tā kā Kuldīgas novads ir viens no partneriem Liepājas otrās kārtas pieteikumā konkursam par Eiropas kultūras galvaspilsētas titulu 2027. gadā, arī mūsu pārstāvji tikušies ar darba komandu.

Liepājas muzejā darba grupa tikās ar Liepājas, Dienvidkurzemes novada un Kuldīgas novada mēriem. Apspriesta projekta gaita, pārrunāti sadarbības principi, māksliniecišķā programma, pārvaldības struktūra, finansējuma sadalījums, kopējie uzdevumi. Turpmākajās nedēļās turpināsies darbs pie pieteikuma, lai aprīļa sākumā to iesniegtu starptautiskajai žūrijai.

Projekta *Kuldīga – Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027* vadītāja Kristīne Zvirbule stāsta, ka darba komanda meklē veidus, kā pašvaldībai iekļauties kopējā pieteikumā. Tajā neatkārtosies iepriekš Kuldīgas pieteikumā iekļautās idejas. Tiek meklēti jauni veidi, kā papildināt Liepājas programmu: „Šī ir pilnīgi cita koncepcija un cits piegājiens Eiropas kultūras galvaspilsētas stāstam. Mēs meklējam akcentus, kā programmu uzasināt ar Kuldīgas radošo resursu palīdzību.”

Liepājas un apkārtnes pieteikuma pamatu veido koncepts *(Ne)miers*, kas diskutē par radošuma urdošo spēku, ar kura palīdzību caur kultūras notikumiem no 2023. līdz 2027. gadam plānots veicināt izaugsmi pilsētā dažādās jomās.

Māksliniecišķā programma tiks veidota, atsaucoties uz pieciem izaicinājumiem: iemācīties sadarboties, kopjot sekmīgas, funkcionālas un ilgtspējīgas starptautiskas attiecības; rosināt sabiedrības vēlmi iekārtot savu dzīves vidi; veidot gudru nākotni, lai atrastu ceļu starp digitālo un cilvēcisko; saglabāt identitāti un nezaudēt latvietību, no jauna iemācoties būt atvērtiem pasaulei; mainīt domāšanu – pieņemt citādo, svešo un neiepažīto.

Kristīne Āboliņa

PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS KOMPETENCES CENTRS

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums

Atbalsts Tavai profesionālajai izaugsmei!

UZŅEMŠANA 2022. gada vasarā
30.05.2022. – 26.08.2022.

Pēc 9. klases

IEGŪSTAMĀ PROFESIJA	Mācību ilgums
Automehāniķis	4 gadi
Stila mēbeļu modeletājs	4 gadi
Mēbeļu galdnieks	4 gadi
Restaurācijas tehniķis ar specializācijām	4 gadi
Būvuzturēšanas galdnieks	4 gadi
Pavārs	4 gadi
Konditors	4 gadi
Tūrisma pakalpojumu konsultants	4 gadi
Viesu uzņemšanas dienesta speciālists	4 gadi
Loģistikas darbinieks	4 gadi

Pēc 12. klases*

IEGŪSTAMĀ PROFESIJA	Mācību ilgums
SPA speciālists	1,5 gadi
Maizes un miltu produktu ražošanas tehniķis	1,5 gadi
Pārtikas produktu ražošanas tehniķis	1,5 gadi
Automehāniķis	1,5 gadi
Datorizētu kokapstrādes iekārtu galdnieks/operatori	1,5 gadi

*bez vecuma ierobežojuma

JAUNIETI, ESI STUDENTS

Saņem stipendiju atbilstoši valsts noteiktajai kārtībai

Saņem ceļa naudas kompensāciju Kuldīgas novada robežās

Iesaisties korī, deju kolektīvā, studentu padomē vai kādā citā interešu studijā

Izmanto dienesta viesnīcu un mācību ēdnicu

Pedagogu profesiju konkursos, starptautiskajos projektos, mācību komandējumos, dibini savu mācību uzņēmumu, veido savu karjeru

Paralēli profesionālajām mācībām un praksei, jāapgūst vidusskolas mācības optimālajā līmenī, ar iespēju apgūt augstāko līmeni!

Dokumentu pieņemšana
Kuldīgā, Liepājas ielā 31
63324082, 25631181
kuldigasttt@inbox.lv

Iespēja pieteikties mācībām elektroniski
www.kuldigastehniskums.lv

LAIKA PROGNOZE

Vēlreiz stiprs vējš un putenis

Nedēļas nogalē laiks Latvijā atkal kļūs vējaināks, un brīvdienās mūsusi var skart kārtējā vētra.

Trīs vētras šomēnes īsā periodā jau piedzīvotas, dažviet tā bijusi ļoti stipra – līdz 33 m/sec. Janvāra izskaņā gaidāma ceturtā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs tikko apkopojis datus par 13 visspēcīgākajām vētrām kopš 1967. gada, kad notika vispostošākā (48 m/sec.) Dati rāda, ka līdzīgās pozīcijās ir novembris un janvāris – abi sarakstā minēti četras reizes. Bet viena no minētajām sākusies jau 31. oktobrī. Savukārt janvārim jādala lauri ar decembri, jo ļoti stipra vētra (29 m/sec.) bija 1983. un 1984. gada mijā. Interesanti, ka vētras raksturīgas naktīs. Tostarp gada nogalē un sākumā ar 28 m/sec. spēku brāzmās vējš plosījies 1988. gada 30. un 31. decembrī. Vēl minēts oktobris (divas reizes), februāris un septembris. Meteorologi skaidro, ka tiešas saistības ar gada kalendāru vētrām nav, jo postošās dabas parādības veidojas tā ciklona ietekmē, kas attiecīgajā periodā Latvijai pietuvojies.

Nevajadzētu stipru vētru gaidīt katru janvāri, jo itin bieži šajā mēnesī laika apstākļi ir rāmi un tikai dažbrīd, pārsvarā piekrastē, jūtas stiprāks pūtens. Arī Baltijas jūrai ir nozīme – pie ziemeļu krastiem aizvadītajā nedēļā izveidojās spēcīgs ciklons, izraisot vētru, kas 20. janvārī sasniedza Latviju: Ventspilī 32,6 m/sec., Liepājā 23 m/sec., citviet 15–20 m/sec.

Sinoptiķi prognozē, ka šovakar atkal iegriezīsies brāzmais ZR vējš, piekrastē ap 20 m/sec., gaisa temperatūra būs tuvu nullei, brīžiem snigs. Sestdienas naktī vējš norims un pastiprināsies sals

(Viduskurzemē nedaudz zem nulles, Vidzemē vietām līdz –10), bet brīvdienās atkal kļūs siltāk – gaidāms atkusnis. Vējš pieņemsies spēkā sestdienas pēcpusdienā, bet stiprākās brāzmas gaidāmas svētdien, kad ZR vējš piekrastē pastiprināsies līdz 25–30 m/sec., citviet valstī līdz 20 m/sec. Būs postījumi, taču iedzīvotāji aicināti klausīties jaunākās prognozes, jo pirms spēcīgāko vēju ierašanās tās vēl mainīsies. Brīvdienās būs arī daudz nokrišņu – lietus un snieg, tostarp putenis.

Daina Tāfelberga

1. 1967. gada 17. un 18. oktobris	(29,25 m/s; 48 m/s);
2. 1969. gada 1.–4. novembris	(29,13 m/s; 44 m/s);
3. 2005. gada 8. un 9. janvāris	(29,09 m/s; 40 m/s);
4. 1993. gada 14. janvāris	(25,14 m/s; 35 m/s);
5. 1978. gada 23. novembris	(25,13 m/s; 32 m/s);
6. 2001. gada 15. un 16. novembris	(24,50 m/s; 35 m/s);
7. 2008. gada 22. un 23. februāris	(23,80 m/s; 31 m/s);
8. 1969. gada 22. un 23. septembris	(23,30 m/s; 34 m/s);
9. 2001. gada 31. oktobris un 1. novembris	(23,23 m/s; 36 m/s);
10. 1983. gada 30. decembris un 1984. gada 1. janvāris	(23,21 m/s; 29 m/s);
11. 2013. gada 28. un 29. oktobris	(23,16 m/s; 30 m/s);
12. 1993. gada 22. un 23. janvāris	(22,90 m/s; 30 m/s);
13. 1988. gada 30. un 31. decembris	(22,55 m/s; 28 m/s).

“Nespēja iziet no lomas ir mīts”

✦ Agrita Blumberga, “Talsu Vēstis”

Par spīti tam, ka kultūras dzīve ir pieklususi un pandēmija teātra darbību ir lielā mērā ierobežojusi, interese par šo mākslas formu nekur nav izzudusi, apliecina aktieris EDGARS SAMĪTIS. Gatavošanos lomai viņš salīdzina ar grāmatas izlasīšanu – pēc zināma laika izlasītais aizmirstas, bet zemapziņā kaut kas lielākā vai mazākā mērā aizķeras.

PROFESIJU IZVĒLĒTIES BIJA GRŪTI

Bērības takas Edgars izstaigājis Talsos, bet pirmos četrus dzīves gadus aizvadījis Rojā. “Uz Talsiem atnācām dzīvot, kad tēvs sāka strādāt ģimnāzijā par direktoru. Manā bērībā daudzstāvu māju pagalmi bija pilni ar bērniem. Diezgan regulāri gāja vaļā kaujas – viena sēta pret otru, klasisks Kurzemes variants (*smejas*). Taisijām štābiņus, bunkurus, braukājām ar riteņiem... Tā kā mani vecāki strādāja cienijamos amatos un visu mūžu ir bijuši daudz maz saistīti ar skolu, ļoti uzmanījos, lai mani nepieķer, bet šādas tādas blēņas gadījās tāpat. Gan agrīnajos bērības gados, gan vidusskolā bija sajūta, ka pilsetā ir enerģija un dzīvība. Tagad man ir sajūta, ka katrs ir pats par sevi. Par to domājot, reizēm uznāk nostalgija. Liekas, ka agrāk dzīve bija vitalāka,” prāto aktieris.

Attiecībā uz nākotnes profesiju konkrētu sapņu viņam bērībā nebija, uz aktiermākslas pusi viņš nosvērās vien vidusskolas posmā. “Bērībā gribēju nodarboties ar zīmēšanu vai glezniecību, bet zināmu lomu nospēlēja filmas. Tolaik visās vietās varēja iznomāt videokasetes,

un Talsu kinoteātrī rādīja samērā nopietnas filmas. Tas uz mani atstāja iespaidu. Kad iestājos Kultūras akadēmijā, teātris man savā ziņā sāka likties interesantāks. Ir lietas, kas ir interesantākas teātrī, un ir lietas, kas ir interesantākas kino. Kopumā man ar profesijas izvēli gāja grūti. Bērībā un tīņa gados nodarbojos ar sportu – vienu brīdi likās, ka varētu iet šajā virzienā, bet tad sapratu, ka mani vairāk interesē humanitārās zinātnes, valodas un dažādas mākslas formas. Vispirms iestājos Latvijas Universitātē, gribēju mācīties klasisko filoloģiju, bet kaut kas mani tajā īsti neaizrāva. Iestājoties aktieros, dzīve kļuva salīdzinoši intensīvāka – nepārtraukti biju ierauts notikumos. Lietas, kas attiecas uz profesiju, sāku saprast tikai vēlāk, kad ceļš mani aizveda uz Jauno Rīgas teātri. Daļa manu kursabiedru muzikālo iestudējumu dēļ nosliecās par labu Nacionālajam teātrim, bet mani tas neinteresēja. Man tādā ziņā palaimējās – jau tajā brīdī Jaunais Rīgas teātris bija vieta, kur daudziem gribētos nokļūt. Tas bija interesants laiks un interesanta pieredze,” atklāj Edgars.

VAJADZĪGS LAIKS, LAI ATJAUNOTOS

Tā kā aktierim izrādes veidošanas laikā nākas iedziļināties konkrētā tēmā un intensīvi par to domāt, dažas lomas un darbi atmiņā iespējams spilgtāk. Par vienu no šādiem darbiem Edgars sauc iestudējumu “Latviešu stāsti”, kur sadarbibā ar režisoru Alvi Hermani viņš meklēja sava stāsta prototipu. “To varētu saukt par dokumentālo teātri. Tagad es uzdotu citus jautājumus un strukturētu interviju citādi, bet toreiz darbojos intuitīvi. Vēl joprojām kā svarīgu notikumu atceros izrādi “No-

ziegums un sods” – tā bija nevienmērīga, neviennozīmīga, bet tajā bija daudz labu kvalitāšu. Izrāde “Klusuma skaņas” kalpoja kā ceļazīme – neteikšu, ka bija ļoti aizraujoši to spēlēt pēc 100. vai 150. reizes, bet tā pavēra durvis viesizrādēm pa Eiropu. Īpaša manā uztverē bija izrāde “Ledus”, mūsu novadnieces Ingas Ābeles luga “Sala”, “Sarkano lukturu ziema” un “Cēlgāzes”. Vēl joprojām labprāt spēleju arī “Dukšus”. Nesen Ģertrūdes ielas teātrī uztaisijām izrādi “Malkas ceļi” – vizuālu, savdabīgu, uz ritmiem balstītu izrādi, kur darbojamies ar koku, cirvjiem un skrūvēm...

Viena no pēdējām izrādēm pirms kovidā bija “Stāsts par MĪ...”, kas balstīta uz Nobela prēmijas laureātes Svetlanas Aleksejevičas savāktajiem pieredzes stāstiem. Tas ir stāsts par to, kā, pieredzot karu un koncentrācijas nometnes, izejot caur smagām grūtībām un piedzīvojot kaut ko prātam neaptveramu, iespējams saglabāt cilvēcību, skaidru prātu un turpināt mīlēt. Bieži izrādes veidošanas laikā esmu spiests painteresēties vairāk, izlasīt vairāk, un netieši kaut kas aizķeras. Iespējams, zemapziņas līmenī tas nāk līdzī, bet tā, ka es pēc lomas nospēlēšanas turpinātu identificēties ar personāžu, man nav bijis. Nepazīstu nevienu aktieri, kuram ieiešana vai iziešana no lomas sagādātu ļoti lielas grūtības. Zināmā mērā nespēja iziet no lomas ir mīts – teātra vidē to var uzskatīt par neprofesionalitāti. Protams, ir arī smagākas un sarežģītākas lomas, un dažkārt arī fiziski ir vajadzīgs laiks, lai atjaunotos,” skaidro aktieris.

IK PA LAIKAM KĀDA IZRĀDE

Runājot par pandēmijas ietekmi, viņš atzīst, ka notiekošais aktierus ir ietekmējis

tāpat kā visus citus, viņa gadījumā – pat nopietnāk, jo aiz viņa kā brīvmākslinieka nestāv neviena institūcija, kas nepieciešamības gadījumā varētu palīdzēt. “Ik pa brīdīm nospēleju kādu izrādi, bet tas ir ļoti reti. Pēdējo mēnesi diezgan lielā mērā esmu dienas zaglis. Pēdējais darbs, pie kā strādāju, noslēdzās decembra sākumā. Teātriem lielākā problēma, protams, ir finanses. Lai vilktu dzīvību, jāskaita katra kapeika. Ņemt mani kā brīvmākslinieku no malas šajā gadījumā nav izdevīgi. Apstādināt visu vienā dienā ir viegli, lai to atkal atsāktu, vajag diezgan ilgu laiku. Gan laiku, gan naudu. Kad pāris reizi viss tiek apstādināts, cilvēki vairs neriskē. Viņi izdara to, ko var, un cer uz labākiem laikiem. Smagnējums ir visur – kādu tas ķer vairāk, kādu mazāk, bet ķer visus.

Šobrīd vairāk dzīvojos pa Talsiem – decembrī ieguvu arborista diplomu un esmu pievērsies lauku īpašuma sakārtošanai. Rīgā kovids ir nepatīkamāks. Mazpilsētu sliktā blakne ir tā, ka sabiedrība ir bailīgāka un ir lielāka pretestība pret izmaiņām, bet kopumā mazpilsētas ir patīkamas ar savu klimatu. Šobrīd īpaši tālu uz priekšu nedomāju – viena no pandēmijas problēmām ir neskaidrība un neziņa, plāni ir ar pirkstu gaisā rakstīti. Agrāk ar sievu un bērniem vismaz vienreiz gadā mēģinājām aizbraukt ceļojumā, bet pagaidām šī iecere jāatliek. Kad izskanēja aicinājums iepazīt Latviju, izbraukājām visu vienas vasaras laikā (*smejas*). Nelielā draugu un kolēģu kompānijā reizi gadā dodamies arī riteņu pārbraucienā – vienu gadu pa Latgali, otru gadu pa citu reģionu. To es šajā laikā ieteiktu visiem – Latvijā ir pietiekami daudz interesantu vietu un lietu, ko apskatīt.” ■

Nepadoties lokdaunam

Lielās televīzijas tehnisko nodrošinājumu translācijām pārvadā ar autobusu, Skrundas TV pagaidām vēl iztiek ar divām vieglajām automašīnām, un pārraižu kvalitāte ir laba.

✂ Daina Tāfelberga, "Kurzemnieks"

Pandēmija nevar būt mūžīga – tā cer un ir pārliecināta liela daļa sabiedrības. Slēgti kultūras nami, atcelti amatierkolektīvu mēģinājumi, koncerti, teātra izrādes un citi izklaides pasākumi bija pārbaudījums un vienlaikus izaicinājums meklēt jaunas formas, kā neiznīkt skatuves mākslai un kontaktam ar klausītāju. Kuldīgas novada kultūras organizatori jau drīz pēc ārkārtējās situācijas izsludināšanas Covid-19 dēļ ieviesa tiešraides. Tagad, pēc teju diviem gadiem, tās kļuvas ierastas. Vieni teic, ka nākotnē ies vēl plašumā, citi uzskata, ka vairāk pastāvēs tikai kā ieraksti, ko pārraidīt pēc klātienē pasākuma.

NO DAŽĀDĀM VIETĀM

Kuldīgā tiešsaistes lielpasākumi ar logo "Paliēc mājās!" sākās 2020. gada aprīlī ar *Vecpilsētas koncertciklu*, stāsta Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas vadītāja Dace Reinkopa. No dažādām pilsētas vietām pēc kārtas tika translēti koncerti ar vietējo mūziķu piedalīšanos: grupa "Montana" muzicēja krodziņā "Stenders" pie plašiem logiem ar skatu uz tūristu iecienīto gājēju (Liepājas) ielu, ģitārists Aivars Konutis – Adatu tornī, kapela "Lēnām pār tiltu" – Rumbas kioska paviljonā pie ūdenskrituma, "Rumbas kvartets" – pie viesu nama "Ventas rumba", svinīgā gaisotnē Latvijas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas 30. gadadienā Sv. Annas baznīcā uzstājas E. Vignera Kuldīgas Mūzikas skolas pedagogi, bet Mātes dienā jaunā paaudze – Pils parkā. Koncerti tika organizēti kopā ar Aktīvās atpūtas centru, tehniski tos nodrošināja Skrundas televīzija un SIA "DTT Solutions". Tas bija laiks, kad sākās tūrisma sezona, bet tradicionālais festivāls "Lido zivis!" nevarēja notikt. Tādējādi tiešsaistes savā ziņā bija kultūrtūrisma pasākums. Vasarā atsākās brīvdabas sarīkojumi ar skatītāju piedalīšanos, bet rudenī atkal tiešraides. Līdzīgi aizvadīts pagājušais gads, kad virtuālais formāts gājis plašumā, un vairākos no Kuldīgas translētos pasākumos piedalījās arī profesionāli viesmākslinieki.

Uz Skrundas universālveikala jumta dzimtajā pilsētā uzstājas dziedātāja Katō.

JAUNA SKOLA PIEREDZĒJUŠAJIEM

Skrundas televīzija uz tiešsaistes koncertiem pieaicināta, jo tai ir liela daudzkameru filmēšanas pieredze. Bet ar to nepietika. Kā atceras televīzijas pārstāve Ieva Benefelde, "Vecpilsētas koncertzāles" cikls bijis kā skola, kurā auguši ar katru koncertu: "Pārzinājām kameras, kur un ko izvietot, kā savienot, kadrus veidojot," stāsta I. Benefelde. "Tomēr tieša translācija ir citādāka un ik reizi nāk ar jauniem atklājumiem. Piemēram, nācās secināt, ka daudzās vietās Kuldīgā nav interneta, bet tiešraides no tā kvalitātes ir ļoti atkarīgas. Vēl citi aspekti, jo jāpārraida ne kopplāns, bet pa kadram tā, lai skatītājam būtu interesanti. Laika apstākļi: vai list vai vējš pūš, pārraidei jābūt kvalitatīvai. Daudzi pasākumi notika koncertiem neierastās vietās. Jāsastiepj milzums tehnikas un jāsavēl metrim vadu, piemēram, uz Skrundas universālveikala jumta, no kura pārraidīja pilsētas svētku koncertu. Vai augstajā Kuldīgas Adatu tornī tādā šaurībā, kur vairākiem cilvēkiem nemaz nav vietas. Annas baznīcā filmējam ar septiņām kamerām, citur – ne mazāk kā ar četrām. Vispirms vajadzēja saprast, kas kurai vietai derēs. Metāmiem nezināmajā, kā daudzi to darīja, lai augtu šim laikam līdzīgi."

I. Benefelde atzīst, ka, atmetot pandēmijas minusus, šis laiks daudz iemācījis un nācis par labu profesionālajā izausmē.

Skrundas televīzija nodrošinājusi arī dažādas attālinātas konferences un seminārus, tostarp starptautiskus. Tiešsaistē notikušas vecāku sapulces, intervijas ar cilvēkiem, kas dzīvo tālu prom no Kuldīgas. Ikviens varēja vērot arī pašvaldību vēlēšanu norisi un citus notikumus. Tādējādi tiešsaistes formāts ir lietišķs, ērts, tas attīstīsies vēl pēc pandēmijas. Visticamāk, arī kultūrā tam ir nākotne, kad atļauti būs klātienē koncerti. Šādā veidā var aptvert plašāku klausītāju loku.

NEDRĪKST KLŪDĪTIES

"DTT Solutions" ir uzņēmums ar gandrīz 20 gadu pieredzi izklaides pasākumu organizēšanā un apskaņošanā. Vadītājs Artis Reimanis atzīst, ka tiešsaistes arī viņa komandai bija jauns izaicinājums: "Cita specifika – nedrīkst kļūdīties nemaz. Dzīvā koncertā var pielāgoties, kamēr mūziķi iespējams, pieskaņoties pamazām. Tiešsaistē visam jābūt perfektam uzreiz, kļūdas vēlāk nav iespējams izlabot. Sākumā bija grūti pierast, ievērojami ilgāks laiks pagāja, kamēr visu sagatavojām. Viena darba apjoms kļuva ietilpīgāks."

Vienlaikus "DTT Solutions" puiši bija precīgi par piedāvājumu, jo citādi būtu jāsež pilnīgā dikstāvē. Tiešsaistes kompensējušas tikai nelielu daļu pandēmijas dēļ iestājušos pauzi pasākumu apskaņošanā. Pirms tam pieprasījums bijis tik liels, ka dažkārt vajadzēja atteikties. Tagad brīvo laiku skaņu

IEVAS BENEFELDES FOTO

Latvijas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas 30. gadadienas koncertā Sv. Annas baznīcā.

un gaismu operatori izmanto, lai pielabotu tehniku, mācītos. "Kovida laiks labi parādīja, kādas ir jaunās tendences un ka ir jāmainās, lai izdzīvotu," piebilst A. Reimanis. "Arī tehniskajiem izpildītājiem šis formāts nemaz nešķiet tik ērts, labāka pašajūta ir dzīvā pasākumā, kad var just, kādas emocijas gaisā virmo. Nav jau tā, ka sēžam pie pulsta ar austiņām kā klapēm un dzirdam tikai skaņas kvalitāti. Tāpat kā māksliniekiem arī mums vajag reālu kontaktu ar publiku. Bet izskatās, ka klausītājs gan pieradis pie ekrāna, nebūs viegli atjaunot agrāko taciņu uz kultūras namu vai citu pasākuma vietu. Vasarā, kad atļāva koncertus, jau pieredzējām, ka skatītāji tā nemaz neplūst, kā cerēts."

KĀ SVAIGA GAISA MALKS

"Man tas bija kā svaiga gaisa malks," saka Kuldīgas Mūzikas skolas direktore, koncertprogrammu veidotāja un dziedātāja Andra Zvejniece. "Nemaz nebija ilgs laiks pagājis, bet likās, ka viss uz mūžu beidzies. Izpildītājiem burtiski trūkst elpas, ja nav koncertu. Vienlaikus ar iespējām, ko deva tiešraides, sākumā bija bail: kā gan tās notiks. Skatītājs zālē ir kā tāds atbalsts. Bet nevar zināt, kas notiek, kad tevi ekrānā vēro, un liekas tā mazliet jocīgi. Bet tas ir tikai pirmajā mirklī."

Ar laiku pierasts, atgriezušās sajūtas, ka arī tā ar savu sniegumu mākslinieks var priecēt citus. Gandrīz vai aizmirsts, kā bijis, kad varēja no skatuves uzrunāt klausītāju un sadzirdēt viņa atbildi. "Pie tādas atziņas nonācu Vecgada koncertā. Gandrīz atkal jā-sāk baidīties, ka tikai neesam tā kaut ko ļoti būtisku pazaudējuši. Var ļoti labi nodziedāt tukšai zālei, cerot, ka tur, pie ekrāniem, cilvēki to novērtēs. Bet nav jau zināms, kāda bijusi reakcija – patīcis vai ne. Dzīvo kontaktu nevar atsvert tā, ko ieraksta čatā. Nav jāklīdz skaļi urrā, no gaisotnes vien jau jūtams. Tā ir galvenā atšķirība, bet pārējais tāpat: uztraukums, dziedāšanas vai spēles prieks, pašizvērtējums pēc uzstāšanās – šajā ziņā pat pluss, jo ierakstīto tiešraidi var vēlāk vēlreiz noklausīties un sīki izvērtēt. Koncertprogrammām aicinu māksliniekus, ar kuriem vēlos sastrādāties, gādīties, ka kāds netiek, bet tiešraides formāta dēļ neviens nav atteicies piedalīties."

EKSPOZĪCIJA par karu klusumā

✦ Ieva Vilmane, "Saldus Zeme"

Gada nogalē Muitas namā Ezeres pagastā atklāja modernu izstādi. Saldus novadā nevienā citā pagasta vēstures krātuvē nav ieguldīts tik liels pašvaldības un Eiropas Savienības finansējums. Samaksāts vairāk nekā 30 000 eiro, lai profesionāli izpētītu un mākslinieciski augstvērtīgi parādītu unikālu Otrā pasaules kara notikumu – 1945. gada 8. maijā Ezerē vācu armiju grupa "Kurzeme" kapitulēja Sarkanajai armijai.

IEKĻAUJ MILITĀRĀ MANTOJUMA TĪKLĀ

Jaunā ekspozīcija apskatāma tā dēvētajā Muitas namā, jo tajā kara pretinieki parakstīja dokumentu. Ekspozīcijas autors

Pastkarte, kas izgatavota reizē ar jauno ekspozīciju, ir no vācu karavīra Ernsta Eigenera skiču burtnīcas. Tajā mākslinieks rādījis savu ikdienu 1945. gadā.

Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas militārās vēstures lektors un pētnieks Valdis Kuzmins uzsver: nav nemaz tik daudz dokumentos minētu vietu, uz kurām iespējams norādīt precīzi.

Ezernieki visos laikos popularizējuši kapitulācijas faktu. Pagasta fotohronika rāda, ka padomju gados Muitas nams bija ideoloģiska vieta, kurā skolēni satika kara veterānus. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas ēkā iekārtojās Valsts robežsardze, tomēr tai prioritāri bija ikdienas jautājumi, nevis viena vēsturiska notikuma sabiedriskās attiecības. Līdz 2020. gadam pašvaldība bija "atbalstoši neitrāla" kā pret visiem pagastu muzejiem – atzinīgi izteicās par vietējo cilvēku aizrautību, bet finansējumu piešķīra niecīgu.

2020. gadā Saldus novada pašvaldība iesaistījās Eiropas Savienības finansētā Igaunijas un Latvijas projektā "Militārais mantojums". 13 partneru Latvijā, ieskaitot Kurzemes plānošanas reģionu un Ventspils muzeju, un 11 sabiedroto Igaunijā par gandrīz diviem miljoniem eiro rada militārā tūrisma tīklu. Projektā pilnveido vai no jauna izveido objektus, kas vēsta par abu valstu neatkarības iegūšanu, zaudēšanu un atgūšanu. Kurzemnieki saņēma naudu jaunas ekspozīcijas izveidošanai Muitas namā un Ventspils 46. krasta baterijas tornīša pārveidei par skatu vietu ar interaktīviem elementiem.

Muitas nama krājuma speciāliste Antra Sīpeniece stāsta, ka projektā papildīts sens sapnis profesionāli izpētīt kapitulācijas faktu. Iepriekš ezernieku rīcībā bija atmiņu stāsti un informācijas druskas no periodikas un interneta.

ATBRAUKS KRITUŠO KARAVĪRU RADI

Valda Kuzmina un Latvijas Kara muzeja mākslinieces Ievas Lapiņas kopdarbs Muitas namā uz A. Sīpenieci atstāj tikpat dziļu iespaidu kā redzētais armēņu genocīda muzejā Erevānā; tikai izstāžu mērogi esot nesalīdzināmi. Ezerē stāsts itetilpināts

IEVAS VILMANES FOTO

Muitas nams Ezerē nav mainījies kopš tā uzcelšanas 30. gadu beigās. Tur 1945. gada 8. maijā vācu armiju grupa "Kurzeme" kapitulēja Sarkanajai armijai.

divās nelielās telpās, bet Erevānā 2018. gadā viņai bija jāizstaigā daudzas zāles.

"Arī mūsu ciemiņi būs savīļņoti," krājuma speciālistes cerības caurvij pārliecība. Ik gadu Muitas namu apmeklē vairāki simti cilvēku – pietiekami daudz specifiskai vietai. Ezerē ierodas gan Kurzemes apceļotāji, gan tūristu grupas, kas ceļo pa Kurzemi, gan projekta "1836" interesenti, kas ceļo gar Latvijas robežu. Pie Muitas nama sagaidīti un pavadīti akcijas "Gaismas ceļš" skrējēji, bet militārās vēstures fanātiķus atved Antras dēls Roberts Sīpenieks, Oskara Kalpaka muzeja un piemiņas vietas "Airītes" vadītājs un militārais arheologs.

A. Sīpeniece pieļauj, ka jaunās ekspozīcijas dēļ varētu ierasties vairāk kritušo vācu un Sarkanās armijas karavīru tuvinieku, jo tajā ir arī tāda informācija, kādas nav citur. Piemēram, V. Kuzmins izveidoja interaktīvu karti ar Kurzemes kauju vietām, to norises laikiem un iesaistītajām vienībām.

Jaunā ekspozīcija mazliet citādi runā par Latvijas cilvēkiem smagu tēmu. Tās galvenais jautājums – kas notika pēc tam, kad aplūka ieroči? V. Kuzmins uzsver: "Daudziem karš nebeidzās, bet sākās nākamais etaps – filtrācijas nometne, izsūtījums vai nacionālo partizānu cīņa."

A. Sīpeniece piebilst: nevienā karā

nav varoņu, un vēlreiz rūpīgi jāapdomā, vai asiņainajā likteņu maltuvē maz bijuši labie un sliktie. Viņa stāsta: "Karš manā ģimenē ir smaga tēma, jo skāra dzimtas vīriešus. Un tomēr – man jābūt ļoti piesardzīgai ar nosodišanu. Daudz domāju par visām stiprajām sievietēm, kuras pēc kara saturēja ģimeni un smagi strādāja. Mums visiem jālīdzina kara sekas. Manuprāt, stāsts par kapitulāciju palīdz to darīt."

IR VĒL CITI STĀSTI

Ekspozīcija par Eiropas militārā vēsturē unikālu notikumu izauga no amatieru vākuma. Tajā ir vēl citu lielu stāstu uzmetumi, piemēram, Ezerē nodibināja Latvijā pirmo mazpulku un lauku patērētāju biedrību. Ezerē dzimis Jānis Hertelis – Latvijā pirmais aptiekārs, kas ieguva farmācijas maģistra grādu. Novadnieku sarakstā arī eksperimentālās arheoloģijas aizsācējs Latvijā un Āraišu ezerpils atklājējs Jānis Apals.

Saldus novada pagastos novadpētniecības materiālus apkopo bibliotēkas, dažviet krātuve vai interesents. Ezernieki apvienojušies biedrībā "Pa sentēvu pēdām". Antra Sīpeniece tajā iesaistījās 2017. gadā, nu kļuvusi par ideju ģeneratori un darbu galveno organizētāju. Līderi laika gaitā mainījušies, jo vietējās vēstures pētniecība ir piņķerīga un ne visā kopienā saprasta. ■

1945. gada 8. maijā Eiropā aplūka pēdējā Otrā pasaules kara zalve. Karavīri novilkta formastērpus, taču daudziem karš turpinājās filtrācijas nometnēs, apcietinājumā un partizānu bunkuros.

Šķembu motīvs ekspozīcijas vienīgajai vitrīnai. Ekspozīcijas māksliniece Ieva Lapiņa uzskata, ka karš nedrīkst izskatīties "pūkaīns", tāpēc viņa izmantoja lauzītas un neregulāras līnijas.

✍ Linda Kilevica, "Kurzemes Vārds"

Mūsu dzīvē un kultūrā valda neziņas un neparedzamības migla – tā teju jau divus Covid-19 pandēmijā aizvadītos gadus raksturo teātra zinātniece un kritiķe Edīte Tišheizere. Referātu par teātri pandēmijas laikā viņa nolasiņa pērnā gada nogalē, taču migla necik nav izklidusi arī patlaban, kad skatītāji atkal var apmeklēt izrādes klātienē.

TEHNOLOĢIJU ZELTA MALIŅA

Oficiāli pieteikto priekšlasījumu "Teātris pandēmijas laikā" Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas konferencē "Laiks. Cilvēki. Bibliotēka" E. Tišheizere nodēvēja par "teātri pandēmijas miglā". "Sava daļa koketerijas tur ir, jo kā "Spēlmaņu nakts" žūrijas dalībnieci man bija iespēja redzēt to, kas citiem palika noslēpumā. Miglā noslēpjot sīkumus, labāk ir redzamas galvenās virzības, ceļi un parādības," viņa skaidro.

2021. gada pavasarī notika kaut kas Latvijas teātri nekad nebijis. Vienlaikus ienāca vesela profesionālu izglītību ieguvusi paaudze. Latvijas Kultūras akadēmiju beidza Valmieras teātrim domātais aktierkurss. Liepājas Universitātē izmācījās Liepājas teātra aktierkurss. Māras Ķimeles un Elmāra Senkova vadībā mācības beidza režisoru kurss, Olgas Žituhinas vadībā – horeogrāfi. Latvijas Mākslas akadēmijā studijas beidza četri jauni scenogrāfi. "Mēs varam tikai iedomāties, kāds spēks, kāds vilnis tas būtu tajā gadījumā, ja šie jaunie cilvēki būtu vareņūši parādīt izrādes ar skatītājiem pilnās zālēs. Arī ierobežojumos, lai gan pēdējo pusgadu viņi bija mācījušies katrs savā burbulī, viņi ir izveidojuši visnotaļ spēcīgas izrādes," saka teātra eksperte.

Kā katram mākonim ir sava zelta maliņa, tā zināmi ieguvumi ir arī šajā laikā. "Esam iepazīnuši un sākuši lietot dažādas tehnoloģijas. "Teātri centās attīstīt tehnoloģijas tieši pirmajā mājāsdes posmā. Nacionālais teātris radīja savu e-teātri "Baltais kubs". Bija svarīgi, cik spēcīga ir katra aktiera enerģētika un harisma, vai tā spēj iziet cauri ekrāna plaknei," saka E. Tišheizere.

Šajā laikā radās vērtīgi darbi, kas padarīja tehnoloģiju izmantošanu teātri jēgpilnu. "Kā augstākais punkts jāmin Elmāra Senkova iestudētā Ivana Viripajeva luga "Irānas konference". Tur bija izmantota konferences forma, un viena tās īpašība – cilvēks, kas atrodas taipus ekrāna un šai brīdī nerunā, jūtas ļoti aizsargāts un var darīt jebko. Režisors ļoti interesanti izrādē izmantojis šķietamās aizsargātības momentu. Atrodot īstu materiālu, kas sakrīt ar ļoti būtisku tehnoloģisku tendenci, savienojums var būt vērtīgs. Patiesībā man ir bēdīgi, ka šajā sezonā teātri šīs iespējas vairs neizmanto vai lieto ļoti minimāli. Skaidrs, ka teātris ir klātbūtnes māksla, ļoti svarīga ir dzīvās enerģijas apmaiņa, bet nedrīkstam neizmantojot attīstību, ko piešķir tehnoloģijas. Reinis Suhanovs, iestudējot Māras Zālītes "Margarētu" Nacionālajā teātrī, principiāli izmantoja šīs iespējas – abi varoņi gluži dabiski sazinājās *WhatsApp*, bet skatītāji varēja gan skatīties datorā, gan būt uz vietas kopā ar vienu no viņiem," atzīmē teātra zinātniece.

No miglas izlaužas nākotne

VALTERA PELNA FOTO

Hibrīdformas, kāda ir arī Liepājas jauno aktieru izrāde pastaiga "Upe", pandēmijas laikā dod iespēju uzrunāt skatītājus dzīvi, nepastarpināti, bet darīt to daudz drošākā vidē nekā teātra zāle.

PASTAIGĀJIES UN NOKLAUSIES

Mājsēdes ik pa laikam padzina skatītājus no teātra. Toties vasara, kas kādreiz bija atpūtai, tagad teātriem kļuvusi par darba laiku. Agrāk brīvības izrādēs spēlēja iestudējumus, kas bija radīti teātra skatuvei un pielāgoti āra apstākļiem. Šajā laikā pieeja mainās principiāli. Nav runa par skatuvi zem atklātas debess, tā ir skatuve daudz plašākā nozīmē – vieta, kur aktieri spēlē. To apliecina Valmieras vasaras teātra festivāls. Valmiera šo festivālu laikā kļūst par lielu skatuvi, kur ikviena vieta var tikt izmantota kā spēles telpa kādai darbībai, kas iespējama tikai šeit un nekur citur.

Liepājas aktierkursa diplomdarba izrāde "Upe" vispirms tika parādīta Liepājā un pēc tam veiksmīgi integrējās arī Valmieras pilsētvidē. "Atklātība un drosmē piemīt jaunajam Liepājas kursam. Mani ļoti aizkustināja šī izrāde Valmierā. Brīnišķīgā horeogrāfe, izrādes režisore Kristīne Brīniņa tik skaisti savienoja man divas ļoti mīļas pilsētas un ļoti mīļos teātrus," saka E. Tišheizere un norāda, ka "Upe" ir viena no hibrīdformas izrādēm, kas notiek kā pastaiga. Izrādes pilsētvidē pašlaik ir daudz drošākas, uz šādām skatuvēm iespējama dzīvā saskarsme bez tehnoloģiju starpniecības.

Īpaši neatkarīgie teātri ļoti ātri sāka izmantot dažādas hibrīdformas. Izrādes – pastaigas, kurās katrs skatītājs ar ausiņām ausis var doties pa noteiktu maršrutu, pats piedaloties darbībā. Viena no interesantākajām hibrīdizrādēm bija "Dirty Deal Teatro" iestudētā Valtera Siļa izrāde "Noklausies". Tajā skatītājs kļūst par darbības personu, aktieris Jānis Kronis, kurš spēlē VDK virsnieku, viņu savērvē un uzdod noklausīties, kas notiek vairākos dzīvokļos.

LAIKS IR DARBĪBAS PERSONA

Vēl būtiska tendence – jaunākā un vidējā režisoru paaudze interesējas par mūsu stipri neseno vēsturi. Ļoti daudz iestudēta padomju un atmodas laikā tapusi dramaturģija. Uz skatuves atgriežas arī padomju laika proza, skatuvisku iemieso-

jumu ieguvusi Regīna Ezera Ināras Sluckas iestudējumā "Aka" Nacionālajā teātrī un Dmitrija Petrenko Dailes teātrī uzvestajā iestudējumā "Zemdegas".

"Dmitrijs Petrenko ir vēl viens no 2021. gada "Spēlmaņu nakts" laureātiem – režisors, kas ļoti konsekventi strādā ar aktieriem un palīdz viņiem iziet no ierastās komforta zonas, no štampiem, kādi rodas katram, un no štampiem, kādos viņus redz citi režisori. Liepājas teātri viņš ļoti būtiski palīdzēja Gatim Malikam iziet ārā no sava intelektuālā un ļoti intravertā aktiera krātīņa un atklāties tādā dziļumā izrādē "1 000 000 labu lietu", kas padarīja šo izrādi par izcilu notikumu," saka E. Tišheizere.

Bieži vien režisori paņem cita laika lugas un mēģina ielikt mūsdienās. Teātra kritiķe min Māras Ķimeles Liepājas teātrī iestudēto izrādi "Diagnoze – jaunība", kura Ferdinanda Bruknera pagājušā gadsimta sākumā rakstītais lugas darbība norit mūsdienās. "Esmu pārliecināta, ka arī D. Petrenko iestudētajās "Cietsirdīgajās spēlēs", kas ir Alekseja Arbutova 70. gadu luga, kaut kas no konflikta būtiski zūd. Arī laiks ir viena no konfliktā iesaistītajām darbības personām. Jaunam aktierim daudz svarīgāk būtu bijis mēģināt iedziļināties un izprast citu laiku, nekā mēģināt saprast šodien vairs nesaprotamus konfliktus," viņa pauž.

Viens no vērtīgākajiem iestudējumiem nesenās vēstures pētīšanā – ļoti jaunā režisora Toma Treiņa uzvedums "Nākošpavasār" Valmieras teātrī. Izrādās, ka Leldes Stumbres gandrīz autobiogrāfiskā luga, kas uzrakstīta 80. gadu sākumā, ļoti labi iederas arī šodien, kad daudzi jauni cilvēki dodas uz laukiem un sastopas ar pilnīgi citu dzīves uztveri, nespēj pārvarēt grūtības un atgriežas megapolē.

Viens no visspēcīgākajiem iespaidiem E. Tišheizeri ir Ingas Ābeles "Tumšie brieži" Daugavpils teātrī D. Petrenko režijā. Lugai šis ir jau trešais iestudējums, un attēlotie Latvijas pirmie neatkarības gadi arī jau ir vēsture, par kuru jāvēstī jaunajai paaudzei.

LĪDERU IZRĀVIENS

Visnozīmīgākā tendence beidzamajos gados – mainījušies teātri – lideri. "Tie, kas dod procesa paātrinājumu, kas rada jaunu teātri, ļauj visai mūsu skatuves mākslai pacelties citā līmenī. Uz viņiem skatās visi citi, zinot, ka viņi iet tālāk, spēcīgāk, atrod jaunus ceļus, kuros pēc tam varēs doties arī pārējie. Daudzas spēcīgas izrādes ar jauniem meklējumiem ir Liepājas teātri, man joprojām ir interesanti skatīties, kā Viesturs Meikšāns strādā ar Klaipēdas kursa aktieriem. Ar ļoti lielu nepacietību gribu redzēt, ko D. Petrenko tālāk darīs ar saviem jaunajiem audzēkņiem un kā viņi saspēlēsies ar Klaipēdas kursa beidzējiem. Ļoti interesantas lietas notiek Daugavpilī. Kaut kas pilnīgi negaidīts ir Rēzeknes teātris "Joriks", kas darbojas jau krietni sen, bet nu parādījies uz profesionālas skatuves. Pirms gada režisors Mārtiņš Eihe uzņemas šī teātra māksliniecisko vadību, tas ļoti būtiski pārvērtā teātri," stāsta E. Tišheizere. Izrādē "Mans kaimiņš ebrejs", kas arī saņēma "Spēlmaņu nakts" balvu, iesaistīti ap divsimt dalībnieku, darbība notiek ar Rēzeknes Jaļo sinagogu, publika redz epizodes no kādreiz pilsētā mitušo ebreju dzīves.

"Ja jārunā par vienu līderi, kas ir pilnīgi citā līmenī nekā citi, tad tas ir Dailes teātris. Ilgu laiku tas bija talantīgu zvaigžņu teātris, kas varēja atrasties jebkurā Eiropas vietā. Pārsvārā repertuārā laba ārzemju dramaturģija, kas nekādi nesasaucās ar to, kas notiek pie mums. Daudz skaistu sieviešu un tērpu. Man jau diezgan sen bija garlaicīgi turp iet. Līdz ar Viestura Kairiša un Jura Žagara atnākšanu, kas daudziem darīja lielas sāpes, ir mainījies daudz kas," uzsver teātra zinātniece. Būtiska ir uzsāktā sadarbība ar neatkarīgajiem teātriem. Māras Zālītes "Smilģis" ir Dailes teātra simtgades cienīgs uzdevums. Dailes teātris laužas ārā no jebkādiem kanoniem, aktieriem dod visnopietnākos uzdevumus. V. Kairišs panācis, ka zvaigžņu teātris kļuvis par ansambļa teātri. ■